CRNA GORA
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA
Broj: 03-035/25-427/43
Podgorica, 20. oktobar 2025. godine

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA I PRAVILNOSTI POSLOVANJA UPRAVE ZA BEZBIJEDNOST HRANE, VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE ZA 2024. GODINU

(Konačni izvještaj)

Podgorica, oktobar 2025. godine

SADRŽAJ

I MIŠLJENJE, NALAZI I PREPORUKE 3

II OPŠTI DIO 23

2.1 PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE **23**
2.2 OPŠTI PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE **23**
2.3 NADLEŽNOST SUBJEKTA REVIZIJE **24**
2.4 ORGANIZACIJA I ORGANI SUBJEKTA REVIZIJE **24**
2.5 VRSTA I PREDMET REVIZIJE **25**
2.6 CILJ REVIZIJE **25**
2.7 KRITERIJUMI REVIZIJE **25**
2.8 METODE VRŠENJA REVIZIJE **27**
2.9 VRIJEME VRŠENJA REVIZIJE **27**

III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE 28

3.1 SISTEM UNUTRAŠNJIH FINANSIJSKIH KONTROLA **28**
3.2 RAČUNOVODSTVENE EVIDENCIJE **29**
3.3. POPIS I EVIDENTIRANJE IMOVINE **30**
3.4 POTRAŽIVANJA **31**
3.5 DEPOZITI NA RAČUNIMA KOD POSLOVNIH BANAKA **31**
3.6 PLANIRANJE I PREUSMJERAVANJE BUDŽETSKIH SREDSTAVA UPRAVE **32**
3.7 FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI UPRAVE **33**
3.8 PRIMICI **40**
3.9 IZDACI **42**
3.10 JAVNE NABAVKE **66**
3.11 SUDSKI SPOROVI **71**

I MIŠLJENJE, NALAZI I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije 03-035/25-427/2 od 06. februara 2025. godine, izvršila reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti poslovanja Uprave za bezbijednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za 2024. godinu.

Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije, Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti, Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije i Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI 100-999).

Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji subjekta revizije sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekta revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.

Revizija je obezbijedila vršenje postupaka kako bi se dobilo dovoljno adekvatnih dokaza na kojima se zasniva izraženo mišljenje.

Odgovornost rukovodstva subjekta revizije

Rukovodstvo subjekta revizije odgovorno je za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li je finansijski izvještaj Uprave za bezbijednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za 2024. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja.
Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.
Revizija je sprovedena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI). Državna revizorska institucija je poštovala etičke zahtjeve, planirala i izvršila reviziju na način kojim je obezbijeđeno razumno uvjerenje da li su finansijski izvještaji Uprave sačinjeni i prezentovani, u svim materijalno značajnim pitanjima, u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja i da li je poslovanje subjekata revizije bilo u skladu sa važećim zakonskim i drugim propisima.
Revizija je obezbjedila vršenje postupaka kako bi se dobilo dovoljno adekvatnih dokaza na kojima se zasniva izraženo mišljenje. Sprovedeni postupci zavisili su od profesionalne procjene državnog revizora, uključujući procjenjivanje rizika od značajne neusklađenosti.

Na bazi utvrđenog činjeničnog stanja i izjašnjenja Uprave za bezbijednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za 2024. godinu br. 03-035/25-427/36 od 04.09.2025. godine, a shodno članu 45 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum DRI u sastavu: rukovodilac Kolegijuma Siniša Čađenović, član Senata i član Kolegijuma dr Milan Dabović, član Senata, na sjednici održanoj 16.10.2025. godine, usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ

O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA I

PRAVILNOSTI POSLOVANJA UPRAVE ZA BEZBIJEDNOST HRANE, VETERINU I FITOSANITARNE POSLOVE ZA 2024. GODINU

a) **FINANSIJSKOM REVIZIJOM** Godišnjeg finansijskog izvještaja Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za 2024. godinu, utvrđeno je da pogrešna prikazivanja u finansijskim izvještajima pojedinačno ili zbirno, imaju materijalan i prožimajući efekat na finansijske izvještaje, u odnosu na postavljene kriterijume za finansijsku reviziju te u skladu s navedenim nadležni Kolegijum izražava **NEGATIVNO MIŠLJENJE** na finansijsku reviziju.

b) **REVIZIJOM PRAVILNOSTI** Godišnjeg finansijskog izvještaja Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za 2024. godinu utvrđeno je da Uprava nije u potpunosti uskladila svoje poslovne aktivnosti sa zakonskim i drugim propisima. Revizijom su utvrđena odstupanja i neusklađenosti poslovanja sa sljedećim propisima: Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, Zakon o računovodstvu, Zakon o veterinarstvu, Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, Zakon o radu, Zakon o državnim službenicima i namještenicima, Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica, Zakon o javnim nabavkama, Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština, Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave, Uputstvo o radu Državnog trezora, Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, Pravilnik o obliku, sadržini i načinu popunjavanja i dostavljanja IOPPD obrasca, Pravilnik o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki. Slučajevi neusklađenosti, pojedinačno ili zbirno imaju I materijalan i prožimajući efekat u odnosu na postavljene kriterijume za reviziju pravilnosti, na osnovu čega nadležni Kolegijum DRI izražava **NEGATIVNO MIŠLJENJE** na reviziju pravilnosti.

NALAZI I PREPORUKE

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Uprave za bezbijednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za 2024. godinu utvrđene su sledeće nepravilnosti i nedostaci i date preporuke za otklanjanje istih:

Finansijska revizija

Nalaz:

Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije u Izvještaju o novčanim tokovima III (Obrazac 3) nije pravilno iskazao primitke od donacija, kao i da isti nije pravilno iskazao početna i krajnja stanja na žiro-računima kod poslovnih banaka u Izjavi o utrošku sredstava nakon isteka fiskalne godine (Obrazac 8). Takođe je utvrđeno da subjekt revizije nije u skladu sa Pravilnikom u svojim finansijskim izvještajima (obrasci 3 i 9) pravilno iskazao sredstva utrošena iz tekuće budžetske rezerve, kao i da je Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo finansija, u slučaju subjekta revizije prekoračilo dozvoljeni limit iz člana 3 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.

Preporuka F1

- **Uprava treba da u finansijskim izvještajima (obrasci 3, 8 i 9) iskazuje stanja gotovine i gotovinskih ekvivalenata (stanja na žiro računima kod poslovnih banaka), primitke (donacije) i izdatke (tekuća budžetska rezerva), iskazuje u skladu sa članovima 2 i 7 Pravilnika, odnosno u skladu sa relevantnim IPSAS standardima (Cash basis IPSAS).**

Nalaz:

Subjekt revizije nije u skladu sa Pravilnikom (Uputstvo za popunjavanje Izvještaja o neizmiranim obavezama) sačinio Obrazac 5 – Izvještaj o neizmirenim obavezama budući da u svojim poslovnim evidencijama nije obezbjedio evidentiranje obaveza na klasi 2, dao je Izjavu da ne usaglašava obaveze sa dobavljačima na kraju obračunskog perioda i nije prihvatio da se stanje obaveza iskazano u Obrascu 5 za potrebe revizije potvrdi eksternim konfirmacijama. Obzirom da je evidentan rast iskazanih obaveza u odnosu na prethodnu godinu i da se stanje obaveza zbog nedostatka knjigovodstvenih evidencija obaveza nije moglo potvrditi analizom ostalih evidencija (Djelovodnik UBHVFP i u interna dostavna knjiga) i finansijske dokumentacije (fakture i druga dokumenta), izražava se rezerva na cjelokupan iskazani iznos obaveza subjekta revizije u Obrascu 5, na dan 31.12.2024. (261.675,59€).

Preporuka F2

- **Subjekt revizije treba da** do uspostavljanja sistemskog rješenja u Glavnoj knjizi trezora**, u svojim pomoćnim knjigovodstvenim evidencijama obezbjedi evidentiranje obaveza na klasi 2, na način kako je to propisano Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji, te da izvještavanje vrši na osnovu predmetnih evidencija, u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave (članovi 2 i 7 i prateće Uputstvo).**

Nalaz:

Revizijom je utvrđeno da izdaci u iznosu od **75.754,10€** nisu evidentirani na pozicijama propisanim Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština i to: izdaci za administrativni materijal u iznosu od 2.552,47€, ostale usluge u iznosu od 39.736,25€, tekuće održavanje opreme u iznosu od 9.266,87€, izdaci za održavanje softvera u iznosu od 19.159,19€ i ostali transferi pojedincima u iznosu od 5.039,32€.

Takođe je utvrđeno da je subjekt revizije na poziciji 4181 Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga evidentirao izdatke u iznosu od **2.396.485,14€** koji se odnose na realizaciju Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja, što nije u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa, niti sa međunarodnim standardima GFS metodologije[1]. Prema definicijama iz Pravilnika, subvencije se odnose na davanja radi podrške razvoju djelatnosti i održavanja cijena proizvoda, dok Program veterinarskih mjera ima za cilj zaštitu javnog i životinjskog zdravlja, a ne direktno podsticanje proizvodnje. Korisnici ovih sredstava nijesu jasno definisani kao primaoci subvencija, već se sredstva koriste za plaćanje konkretnih usluga u javnom interesu (vakcinacije, edukacije, nadzor), što ih po svojoj prirodi svrstava u operativne rashode ili transfere, a ne u subvencije. U većini uporedivih međunarodnih praksi veterinarske mjere se klasifikuju kao dio javnozdravstvenih ili poljoprivrednih aktivnosti, pri čemu se finansiraju kao javne usluge, a ne kao subvencije. U budućem procesu planiranja prvo je potrebno uspostaviti Program (u ovom slučaju obaveznih mjera zdravstvene zaštite) a u okviru njega utvrditi izdatke po ekonomskoj klasifikaciji u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji, za sprovođenje tog programa.

Preporuka F3

- **Subjekt revizije treba da planira i evidentira troškove zdravstvene zaštite životinja na odgovarajuće budžetske pozicije, shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština i preduzme radnje koje će rezultirati pravilnim budžetskim planiranjem i evidentiranjem rashoda za veterinarske mjere.**

<u>Revizija pravilnosti</u>

Nalaz:

Revizijom je utvrđeno da u subjektu revizije jedno lice istovremeno odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola i službenik za ovjeravanje i da mu je u opisu poslova radnog mjesta i da vrši računovodstveno-

[1] **Government Financial Statistics (GFS) metodologija**, je međunarodni standard koji je razvio Međunarodni monetarni fond (MMF) za prikupljanje, klasifikaciju i analizu podataka o javnim finansijama.

finansijske poslove; priprema podatke za obračun zarada i drugih primanja zaposlenih; obezbjeđuje evidenciju rashoda; priprema podatke i učestvuje u izradi finansijskih izvještaja; vrši plaćanja obaveza; usaglašava stvarno stanje sa knjigovodstvenim; priprema finansijske izvještaje; priprema podatke za knjiženje Glavne knjige i odgovorno je za čuvanje i arhiviranje knjigovodstvene dokumentacije, što nije u skladu sa odredbama člana 15 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, kojim je propisano da je rukovodilac subjekta dužan da uspostavi unutrašnje kontrole koje će obezbijediti i razdvajanje odgovornosti kojom se sprječava da jedno lice istovremeno bude odgovorno za izvršenje, evidentiranje i kontrolu.

Uprava nije donijela plan unaprijeđenja upravljanja i kontrola, što nije u skladu sa članom 11 Zakona, kojim je propisano da se razvoj i sprovođenje upravljanja i kontrola vrši se na osnovu Plana unaprijeđenja upravljanja i kontrola, koji utvrđuje rukovodilac subjekta.

Preporuka P1

- **UBHVFP treba da obezbijedi razdvajanje funkcija odobravanja, izvršenja, evidentiranja i kontrole, u skladu sa članom 15 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru kao i da u skladu sa članom 11 Zakona usvoji Plan unapređenja upravljanja i kontrola, kao osnov strateškog razvoja kontrolnog sistema.**

Nalaz:

Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije ne obezbjeđuje vođenje Glavne knjige, već izvještavanje vrši na osnovu podataka iz Glavne knjige Državnog trezora. Takođe je utvrđeno da subjekt revizije ne obezbjeđuje evidenciju imovine na kontima klase „0", obaveza na kontima klase „2" i primitaka na kontima klase „7", kako je to utvrđeno članom 4 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

Preporuka P2

- **Preporučuje se subjektu revizije da obezbijedi vođenje Glavne knjige u kojoj će evidentirati stalnu imovinu, obaveze, izdatke, primitke i sl., u cilju efikasnijeg i preciznijeg izvještavanja o svim poslovnim transakcijama, kao i upoređivanja podataka sa Glavnom knjigom Državnog trezora, shodno obavezi predviđenoj tačkom 95 Uputstva o radu Državnog trezora.**

Nalaz:

Uprava raspolaže sa 38 službenih vozila, koja su, prema analitičkoj evidenciji, u potpunosti amortizovana i iskazane su sa sadašnjom vrijednošću od 0,00€. Nije

izvršena procjena realne vrijednosti ovih sredstava niti je preispitan korisni vijek upotrebe.

Preporuka P3

UBHVFP treba da preispita korisni vijek upotrebe prevoznih sredstava koja su u potpunosti amortizovana i izvrši procjenu vrijednosti istih, shodno odredbama člana 11 stav 2 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.

Nalaz:

Analitička evidencija osnovnih sredstava se vodi vanbilansno, u Excel formatu, bez integracije u knjigovodstveni sistem. Takođe, Uprava ne posjeduje usvojenu internu proceduru o popisu i vođenju evidencije imovine, čime nije osigurana formalizacija procesa i kontrolnih mehanizama u skladu sa načelima dobrog finansijskog upravljanja.

Preporuka P4

Subjekat revizije treba da u cilju uspostavljanja i razvoja adekvatnog sistema finansijskog upravljanja i kontrola izradi i primjeni procedure kojim će bliže definisati način vršenja popisa i vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini koje koristi.

Nalaz:

U postupku revizije utvrđeno je da Uprava za bezbjednost hrane ne raspolaže sa dovoljnim brojem inspektora, jer u pojedinim opštinama nema nijednog inspektora iz oblasti veterine, bezbjednosti hrane i fitosanitarnih poslova, što znatno otežava adekvatan monitoring i kontrolu poštovanja zakona i propisa iz ovih oblasti, a samim tim i naplatu prihoda.

Preporuka P5

- **Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove treba da, u cilju unapređenja funkcionisanja inspekcijskog nadzora, preduzme mjere za jačanje kadrovskih kapaciteta, racionalno raspoređivanje postojećih resursa i efikasnije planiranje i praćenje terenskih aktivnosti.**

Nalaz:

U postupku revizije je utvrđeno da Uprave obezbjeđuje podatke o prisustvu na poslu za zaposlene službenike koji rade na teritoriji Podgorice, dok za ostale zaposlene ne obezbjeđuje evidenciju.

Preporuka P6

- **Preporučuje se Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove da uspostavi vođenje evidencije o prisustvu na poslu za zaposlene iz ostalih opština širom Crne Gore, odnosno van teritorije Podgorice, u skladu sa članom 19 stav 7 Zakona o radu, kako bi se obezbijedile veća transparentost i bolja kontrola rada zaposlenih.**

Nalaz:

U postupku revizije utvrđeno je da subjekt revizije u junu, julu i novembru mjesecu 2024. godine nije u propisanom roku dostavio IOPPD obrasce Poreskoj upravi, što nije u skladu sa članom 47 tačka 2 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica tačkom 3, član 47 istog Zakona i članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje

Preporuka P7

- **Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je dužna da podnosi IOPPD obrasce Poreskoj upravi u rokovima i na način propisan odredbama člana 47 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.**

Nalaz:

Uprava u aktu o sistematizaciji kod radnih mjesta u zvanju veterinarski inspektor nije definisala kao poseban uslov rada – položen ispit za službenog veterinara, što je propisano odredbama člana 140 Zakona o veterinarstvu. Takođe pojedini veterinarski inspektori nemaju uvjerenje da su pred naležnom Komisijom položili taj ispit.

Preporuka P8

- **Upravi treba da u aktu o sistematizaciji za radna mjesta veterinarskih inspektora propiše poseban uslov položen stručni ispit za službenog veterinara saglasno odredbama člana 140 a u vezi sa članom 168 Zakona o veterinarstvu, kao i da shodno Pravilniku obrazuje ispitnu komisiju za polaganje ispita za službenog veterinara.**

Nalaz:

Revizijom je utvrđeno da Računi/otpremnice na osnovu kojih su vršena plaćanja za nabavku ušnih markica za životinje u iznosu 22.427,04 € i nabavku BSE sampling kit u iznosu od 8.978,20 € nisu potpisane od strane primaoca robe.

Preporuka P9

- **Subjekt revizije treba da obezbijedi da se prijem robe dokumentuje potpisom ovlašćenog lica na računu ili otpremnici, prije izvršenja plaćanja, radi obezbjeđenja dokaza o isporuci i unapređenja kontrole izvršenja ugovorenih obaveza.**

Nalaz:

Revizijom izdataka evidentiranih na poziciji 418 a imajući u vidu propisane načine izvođenja, kontrole i plaćanja, su prezentirani po mjerama iz Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja u 2024. godini, koji je uz Zakon o veterinarstu predstavljao osnovni izvor kriterijuma revizije za predmetnu poziciju, kao i zbog ograničenja u obimu vršenja revizije DRI izražava **rezervu na cjelokupnu poziciju 418**, jer je u postupku izvođenja suštinskih testova (pregleda priložene dokumentacije) konstatovao vrijednost ukupne greške od **687.054,66€**, a za iznos od izdataka od **1.459.007,14€** se nije mogao uvjeriti u nastanak poslovnih događaja (uvjerljivost dokumentacije u koju je vršen uvid), odnosno u efektivnost i doslednost uspostavljenih kontrola nad evidentiranim transakcijama, što je prezentirano i u rekapitulaciji u tekstu Izvještaja. Ukupnan iznos greške koji je utvrđen u postupku revizije u iznosu od **687.054,66€**, se odnosi na neusklađenost prezentirane dokumentacije sa Programom obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja.

Preporuka P10

- **Subjekt treba da obezbijedi dosljednu primjenu Programa obaveznih mjera i Zakona o veterinarstvu, kroz unapređenje internih kontrola, uspostavljanje vjerodostojne i potpune dokumentacije, te sprovođenje interne provjere i otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.**

Nalaz:

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nije u zakonskom roku donijelo Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja za 2024. godinu, što je uzrokovalo zastoje u realizaciji i finansiranju zakonom propisanih mjera.

Preporuka P11

- **Ministarstvo i subjekt revizije su dužni da obezbijede blagovremeno donošenje Programa, u skladu sa članom 47 Zakona o veterinarstvu, radi usklađene, zakonite i pravovremene realizacije mjera zdravstvene zaštite životinja.**

Uvidom u Glavnu knjigu Državnog trezora i pomoćne knjigovodstvene evidencije utvrđeno je da subjekt revizije ne obezbjeđuje evidenciju o namjeni, odnosno o mjeri iz Programa za koju su odobrene isplate sa pozicije 4181, što značajno otežava provjeru namjenske potrošnje, prateće dokumentacije i sprovođenje kontrolnih mjera propisanih Programom.

Takođe, iako Program sadrži elemente propisane članom 47 Zakona o veterinarstvu, isti nije razrađen po aktivnostima, niti sadrži sve obavezne podatke (rokove, način sprovođenja, odgovorne subjekte, izvore i način korišćenja sredstava, mjere kontrole i izvještavanja). Za pojedine aktivnosti nijesu definisane cijene, količine ni podaktivnosti, već su dati samo zbirni iznosi po mjerama. Ovakva struktura Programa otežava praćenje, kontrolu i procjenu efikasnosti realizacije mjera.

Preporuka P12

- **U cilju jačanja fiskalne odgovornosti i transparentnosti, kao i pune primjene principa programskog budžeta, preporučuje se da nadležni subjekti u Programu precizno definišu aktivnosti po funkcionalnoj, organizacionoj, programskoj, projektnoj i ekonomskoj klasifikaciji. To uključuje jasan prikaz rokova, subjekata za realizaciju, izvora finansiranja, načina kontrole i izvještavanja, u skladu sa članom 47 Zakona o veterinarstvu i članom 30 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.**

Nalaz:

Zbog nepostojanja detaljnog knjigovodstvenog evidentiranja (po mjerama iz Programa) i nedostatka budžetske analitičke veze sa sredstvima opredjeljenim u Programu, državni revizor nije bio u mogućnosti donijeti pouzdane zaključke o namjenskoj potrošnji sredstava za poziciju 418 i realizaciji pojedinih mjera Programa. Posebno je istaknuto da je zbog izbijanja Q groznice isplaćeni iznos za mjeru „Praćenje epizootiološke situacije" znatno premašio planirana sredstva, što je prouzrokovalo dodatne finansijske izazove. Uprkos dopunama budžeta, sredstva nisu bila dovoljna za pokriće povećanih izdataka, što je dovelo do interne prenamjene sredstava po mjerama. Sve to ukazuje na ozbiljne probleme u planiranju, kontroli i praćenju realizacije Programa, kao i na nedovoljnu efikasnost, efektivnost i fiskalnu disciplinu u upravljanju ovim sredstvima. Program dakle nije u potpunosti razrađen i budžetiran u skladu sa zakonskim zahtjevima, što otežava povezivanje fakturisanih usluga sa odgovarajućim mjerama.

U reviziji je utvrđeno da su pojedine usluge fakturisane sa značajnim kašnjenjima, a u nekim slučajevima fakture su bile naknadno izdate za usluge pružene tokom dužeg perioda, što ukazuje na neblagovremeno fakturisanje. Evidentni su bili i slučajevi neblagovremenog izmirivanja dospjelih obaveza od strane subjekta revizije.

Takođe, pojedine nabavke/usluge nisu mogle biti direktno povezane sa aktivnostima iz Programa jer su iste bile van opisa definisanih mjera ili je dokumentacija bila nepotpuna ili nejasna. Zabilježeni su i ozbiljni proceduralni propusti, uključujući nepostojanje i izostanak prateće dokumentacije koja potvrđuje sprovođenje usluga i kontrole. Postoje dakle značajni nedostaci u planiranju, kontrolama i praćenju realizacije mjera, a dokumentacija je nepotpuna i neujednačena, što dodatno otežava nadzor i transparentnost. Takođe, pojedine isplate za lična primanja koje se nisu mogle sa razumnim uvjerenjem iz objektivnih razloga klasifikovati po mjerama Programa nisu uvijek bile zasnovane na validnim pravnim osnovama i dokumentovanim rezultatima rada. U nekim slučajevima isplate su vršene bez jasno definisanih kriterijuma i

adekvatne dokumentacije, što ukazuje na rizik od neusklađenosti sa zakonskim normama.

Preporuka P13

- **Preporučuje se subjektu revizije da osigura blagovremeno fakturisanje i realizaciju mjera/aktivnosti (roba i usluga) po kojim se vrše plaćanja, te da u cilju očuvanja reputacije dobrog dužnika, u skladu sa Uputstvo o načinu rada državnog trezora, osigura da se dospjele obaveze blagovremeno izmiruju. Takođe se preporučuje da subjekt revizije osigura da se opredjeljena budžetska sredstva izvršavaju u skladu sa opredjeljenom namjenom i programskim aktima, kao i da se osigura adekvatno dokumentovanje (trag kontrole) sredstava budžeta.**

Preporuka P14

- **U cilju unapređenja finansijskog upravljanja, praćenja i kontrole, kao i fiskalne discipline i transparentnosti preporučuje se da subjekt revizije i resorno Ministarstvo preduzmu neophodne mjere kako bi se programi obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja donosili i realizovali blagovremeno i na način da se sve programske mjere i aktivnosti razrađuju (budžetiraju) u skladu sa članom 47, stav 2 Zakona o veterinarstvu (po nosiocima, rokovima, načinu sprovođenja, izvorima, načinu obezbjeđivanja i korišćenja sredstava, načinu kontrole, plaćanja i izvještavanja, i drugim uslovima za sprovođenje).**

Preporuka P15

- **Preporučuje se subjektu revizije da osigura da se isplate za ostala lična primanja vrše blagovremeno, iz zakonito opredjeljenih sredstava za te namjene, na osnovu validnog pravnog osnova i unaprijed definisanih i adekvatno obračunatih i dokumentovanih rezultata rada.**

Nalaz:

Revizijom je utvrđeno da su izdaci za praćenje epizootiološke situacije i dijagnostiku bolesti (Mjera broj 1) znatno premašili planirane iznose, što ukazuje da su programirane aktivnosti bile nedovoljno prilagođene stvarnim potrebama, naročito u vezi sa Q groznicom. Dokumentacija za određene isplate pritom nije bila potpuna, naročito ona koja se odnosi na mjere sprovedene po nalogu veterinarskih inspektora, što izaziva rezervu u pogledu zakonitosti i kontrole pojedinih isplata. Postoje takođe nejasnoće u načinu obračuna troškova vezanih za pojedine programske aktivnosti iz kojih proističu sporne situacije oko fakturisanja dodatnih usluga i materijala koje Program nije jasno definisao.

Takođe, utvrđena su odstupanja između Programom propisanih i obračunatih cijena, odnosno fakturisanih iznosa, tj. kod nekih usluga fakturisane su sume koje nisu tačno obračunate. Sve to ukazuje na neadekvatno funkcionisanje finansijske (računske) kontrole i nedovoljnu preciznost u Programu, zbog čega je uočena potreba za jačanjem automatizacije i unutrašnjih kontrola.

Pored navedenog, postoje indicije da za pojedine veterinarske usluge nisu postojali potpisani ugovori sa pojedinim ambulantama, dok su pojedina plaćanja vršena paušalno i bez detaljnih cijena i količina, što otežava preciznu kontrolu i narušava

fiskalnu disciplinu. U nekoliko slučajeva, isplate nisu bile propisno dokumentovane, a proces fakturisanja nije u potpunosti usklađen sa Uputstvom o radu državnog trezora.

Preporuka P16

- **Preporučuje se da subjekt revizije preispita funkcionisanje svojih unutrašnjih kontrola u dijelu prijema i kontrole finansijskih isprava, te da iste usaglasi sa kontrolnim procedurama i zahtjevima iz Programa, gdje se naročito ukazuje na greške u funkcionisanju onih unutrašnjih kontrola za koje se očekuje da budu automatizovane.**

Preporuka P17

- **Preporučuje se da subjekt revizije obezbjedi da se obaveze iz Programa i odnosne isplate sa grupe računa 418 sprovode u skladu sa planiranom dinamikom, načinima kontrole i plaćanja propisanim Programom, kao i Uputstvom o radu državnog trezora (paragraf 23), a naročito u dijelu poštovanja propisanih rokova, dokumentovanja, evidentiranja i kontrole cijena i količina isporučenih roba i usluga.**

Nalaz:

Ministarstvo je nakon više mjeseci od prvih slučajeva donijelo hitnu Naredbu za suzbijanje Q groznice, dok Program mjera nije naknadno ažuriran u skladu sa razvojem toka situacije (u momentu donošenja Programa bile su poznate činjenice o prvim slučajevima), čak ni uprkos preusmjeravanju dodatnih sredstava iz budžetske rezerve. Time je prekršeno osnovno pravilo budžetiranja da se izdaci moraju temeljiti na prethodno planiranim i odobrenim aktivnostima. Ova situacija ističe potrebu za pravovremenim prilagođavanjem Programa i budžeta u slučaju pojave nepredviđenih okolnosti ili kriznih situacija, kako bi se osigurala fiskalna transparentnost i zakonitost trošenja javnih sredstava.

Preporuka P18

- **Preporučuje se da subjekt revizije, u slučaju pojave značajnijih odstupaja u dinamici i/ili obimu, odnosno vrsti aktivnosti na sprovođenju mjera i ciljeva utvrđenih Programom, uslovljenih nepredviđenim ili izmjenjenim okolnostima (neadekvatna procjena rizika), u okviru svojih nadležnosti, blagovremeno inicira izmjene i dopune Programa, odnosno da o novonastalim ili izmjenjenim okolnostima informiše resorno Ministarstvo i Vladu u cilju obezbjeđivanja blagovremene, adekvatne i zakonite podrške za finansiranje (budžetiranje) odgovora na iste. Takođe, preporučuje se da resorno Ministarstvo i Vlada ažurno prate i analiziraju sve rizike koji mogu da značajno utiču na realizaciju mjera i ciljeva iz Programa, te da u skladu sa tim blagovremeno pripreme i budžetiraju odgovor na eventualne izazove u sprovođenju istog (naredbe, uputstva, programske aktivnosti, budžeti i slično).**

Nalaz:

Državni revizor se u postupku revizije nije mogao uvjeriti da li je životinja i roba/sirovina na osnovu koje je odobrena naknada eutanazirana/uništena budući da za veći dio isplata ne postoje dokazi koji upućuju na koji način i gdje je izvršena eutanazija/uništenje i uklanjanje (fotografije i elaborati) kao i uzimajući u obzir opisane nepravilnosti, nedostatke i nekonzistentnosti u priloženoj dokumentaciji. Takođe, državni revizor se nije mogao uvjeriti da su se stekli svi zakonski uslovi za priznavanje prava na naknadu štete i samim tim za nastanak predmetnih isplata, obzirom da priložena dokumentacija, osim dijela činjenica (dokaza) da je došlo do izbijanja zarazne bolesti, nigdje ne upućuje kako i na osnovu čega nadležni organ u upravnom postupku procjenio da su lica koja su ostvarila pravo na naknadu štete ispunila uslove propisane članom 69, stav 1 Zakona, a što se konstatuje u rješenjima kojim se odobrava naknada štete. Konačano, državni revizor se nije mogao uvjeriti u postojanje i adekvatnost metodologije, odnosno postupka (načina) po kojem je vršena procjena štete i da li je ista vršena od strane ovlašćenih i kompetentnih lica.

Preporuka P19

- **Preporučuje se subjektu revizije da izvrši razdvajanja u domenu unutrašnje kontrole u dijelu aktivnosti na zaštiti zdravlja životinja, naročito u dijelu inspekcijskog nadzora u cilju suzbijanja i prevencije zaraznih bolesti i odnosnih isplata naknada štete obzirom da sa aspekta principa objektivnosti (konflikt interesa) kao i kompetencija nije zakonito i poželjno da podnosioci zahtjeva, veterinari i veterinarski inspektori, kao lica koja nijesu ovlašćena da vrše procjene shodno članovima 26-29 Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 145/21, 152/22), vrše procjene vrijednosti usmrćenih (uginulih) životinja i uništenih (oštećenih) stvari i sirovina prilikom sprovođenja mjera određenih za suzbijanje naročito opasnih zaraznih bolesti i bolesti određenih programom iz člana 47 Zakona za potrebe utvrđivanja prava na naknadu štete.**

Preporuka P20

- **Preporučuje se subjektu revizije da u skladu sa svojim nadležnostima propisanim članom 70, stavovi 3 i 6 Zakona o veterinarstvu, a u vezi sa odredbama člana 26 Zakona o računovodstvu donesu pravila i procedure koje se odnose na metodologiju (primjenu metodologije) u postupku procjene državne imovine, imovine pravnih i fizičkih lica, a naročito u dijelu procjene vrijednosti usmrćenih (uginulih) životinja i uništenih (oštećenih) stvari i sirovina prilikom sprovođenja mjera određenih za suzbijanje naročito opasnih zaraznih bolesti i bolesti određenih programom iz člana 47 Zakona za potrebe utvrđivanja prava na naknadu štete.**

Preporuka P21

- **Preporučuje se subjektu revizije da u domenu svojih zakonskih nadležnosti, u cilju adekvatne i ujednačene primjene Zakona o veterinarstvu, kao i Zakona o upravnom postupku po kojem postupa, donese pravila i procedure za sprovođenja nadzora nad poštovanjem mjera određenih za suzbijanje naročito opasnih zaraznih bolesti i**

bolesti određenih Zakonom i programom iz člana 47 Zakona, a kako bi se osigurala ujednačenost prakse i standardizacija postupaka (sadržina i obrasci upravnih akata i radnih dokumenata) i mjera koje sprovode/nalažu ovlašćena lica, odnosno sledljivost (podrazumjeva i čitljivost) svih sprovedenih upravnih radnji kroz upravna akta i dokumenta kreirana u postupku inspekcijskog nadzora, kao i drugim povezanim aktivnosima, kao što je vođenje postupka po zahtjevima za naknade štete.

Nalaz:

Utvrđeni su u dijelu aktivnosti sprovođenja tuberkuloze goveda nedostaci u dokumentaciji koji uključuju nepostojanje potpune evidencije tuberkulinskih lista, neusklađenost sa propisanim izvještajima o dijagnostičkim ispitivanjima i nepotpune ili neovjerene evidencije. Takođe, zabilježene su nepravilnosti u postupcima kontrole i evidentiranju isplata, što otežava potvrdu nastanka poslovnih događaja i vezu sa nabavkama dijagnostikuma. S obzirom na sve navedeno, DRI se nije mogla uvjeriti u realizaciji mjere, te postoji potreba za dodatnim ispitivanjem i unapređenjem kontrolnih procedura.

Preporuka P22

- **Preporučuje se da subjekt revizije obezbjedi dosljednu primjenu propisanih postupaka kontrole, uključujući i dokumentovanje isplata u skladu sa propisanom procedurom i povezivanje rezultata ispitivanja, odnosno testiranja sa nabavkama dijagnostikuma koji se za te potrebe koriste. Takođe, preporučuje se da subjekt revizije standardizuje i dosljedno sprovodi propisane procedure finansijske i operativne kontrole sprovođenja mjera propisanih Programom.**

Nalaz:

Utvrđeno je odstupanje u raspodjeli sredstava između aktivnosti u odnosu na plan Programa. Nisu kod svih transakcija priloženi izvještaji o dijagnostičkim ispitivanjima iz VIS-a kao i kliničkim pregledima i biosigurnosnim procjenama, a priloženi zapisnici inspektora često nisu dokumentovali kontrolu izvršenja mjera kod gazdinstava. Datumi u inspekcijskim zapisnicima nisu uvijek usklađeni sa periodima realizacije mjere niti se iz istih može zaključiti o metodologiji kontrole). Fakturisane usluge nisu uvijek u skladu s propisanom dinamikom, a uz to nisu za sve transakcije priloženi izvještaji o sprovedenim mjerama i laboratorijskim ispitivanjima sa identifikacijom uzoraka i životinja, što otežava povezivanje rezultata aktivnosti sa ID brojevima. Konstatovani su i drugi značajni problemi u dokumentovanju programskih aktivnosti (nedostaci, nekonzistentnost ili neubjedljivost prateće dokumentacije). Sve to ukazuje na potrebu za dosljednijim sprovođenjem finansijskih i operativnih kontrola.

Preporuka P23

- **Preporučuje se da subjekt revizije osigura dosljedno i konzistentno sprovođenje svih finansijskih i operativnih kontrola pri sprovođenju mjera iz programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja, a naročito u domenu blagovremene realizacije, evidencije, dokumentovanja i odobravanja plaćanja.**

Nalaz:

U Programu nisu definisani po svim mjerama: nosioci aktivnosti, jedinične cijene, period realizacije, prateća dokumentacija i slično. Takođe, isplate finansijske podrške studentima veterinarske medicine izvršene su bez pojedinačnih rješenja, bez evidentiranja na poreskim obrascima i bez jasnog pravnog osnova. Za plaćanje doktorskih studija nije priložen akt koji definiše pravni osnov. Ovi postupci stoga nisu usklađeni sa Zakonom o upravnom postupku, načelima transparentnosti, jednakosti i pravilima za obračun i isplatu ličnih primanja.

Preporuka P24

- **Preporučuje se da resorno Ministarstvo i subjekt revizije, u okviru svojih nadležnosti, osiguraju da se u Programu jasno i dosljedno, po svim mjerama, preciziraju: budžeti i periodi realizacije svake pojedine aktivnosti, nosioci aktivnosti, jedinične cijene i količine, način kontrole i plaćanja sa jasnom propisanim obrascima i dokumentacijom, kao i veza sa računima budžeta (po svim klasifikacijama) sa kojih se predmetne mjere i aktivnosti finansiraju.**

Preporuka P25

- **Preporučuje se da subjekt revizije isplate ličnih primanja, kao i isplate koje imaju sličan karakter (stipendije i slično), vrši na osnovu jasno propisane procedure i pravnog osnova, uz poštovanje načela i pravila upravnog postupka, načela transparentnosti i jednakosti, kao i drugih procedura obračuna i isplate ličnih primanja.**

Nalaz:

Revizijom je, na osnovu analize ugovora o djelu zaključenih sa 18 izvršilaca utvrđeno da su angažovani izvršioci **za vršenje poslova iz opisa sistematizovanih radnih mjesta Uprave** i da su ista vršila poslove iz osnovne djelatnosti subjekta revizije.

Takođe je utvrđeno da su izvršioci bili angažovani duži vremenski period i na puno radno vrijeme, i da nisu sačinjavani izvještaji o obavljenim aktivnostima po osnovu prezentiranih ugovora, kao i da nije prezentirana dokumentacija o radno – pravnom statusu angažovanih lica.

Preporuka P26

- **Subjekt revizije treba da po osnovu ugovora o djelu angažuje izvršioce, isključivo za poslove koji nisu u opisu poslova sistematizovanih radnih mjesta, obzirom da poslove iz nadležnosti državnih organa i organa državne uprave obavljaju državni službenici i namještenici shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima.**

Preporuka P27

- **Preporučuje se da Uprava izradi godišnji Plan angažovanja lica po osnovu ugovora o djelu, kojim će biti precizno definisani poslovi, broj izvršilaca, trajanje, očekivani rezultati, kao i obaveza podnošenja izvještaja o radu i sprovođenja nadzora nad realizacijom ugovora. Po potrebi, može se razmotriti formiranje stručne komisije za nadzor realizacije ugovora i verifikaciju izvještaja o izvršenju poslova.**

Preporuka P28

- **Subjekt revizije treba da prilikom zaključivanja ugovora o djelu pribavi dokaz o radno – pravnom statusu angažovanih lica i da shodno važećoj zakonskoj regulativi vrši obračun, obustavu i isplatu poreza i doprinosa.**

Preporuka P29

- **Preporučuje se Ministarstvu finansija da, prilikom planiranja budžeta Uprave i drugih organa državne uprave, preispita odnos između pozicija 4191 (ugovori o djelu) i 411 (bruto zarade), i sagleda mogućnost povećanja sredstava za zarade s ciljem prevencije angažovanja lica po ugovorima o djelu za obavljanje poslova iz djelatnosti organa.**

Nalaz:

Revizijom je utvrđeno značajno odstupanje između planiranih (20) i realizovanih (3) jednostavnih nabavki, kao i da i da su sprovođene nabavke koje nisu bile obuhvaćene **Planom javnih nabavki** što nije u skladu sa načelom transparentnosti, pravovremenog planiranja i odgovornog upravljanja javnim sredstvima.

Preporuka P30

- **Subjekt revizije treba da osigura realno i pravovremeno planiranje postupaka javnih nabavki, uz kontinuirano praćenje izvršenja i ažuriranje Plana u skladu sa članom 84 Zakona o javnim nabavkama. Takođe, neophodno je obezbijediti da se sve nabavke planirane u godišnjem planu sprovode u predviđenim rokovima ili, ukoliko dođe do promjena potrebno je isti revidirati.**

Nalaz:

Revizijom je utvrđeno da je u tehničkoj specifikaciji, u dijelu koji se odnosi na stavku 5 – Organizacija tematskog vikenda, naručilac naveo da je rok za izvršenje usluge do kraja septembra 2024. godine. Međutim, rok za dostavljanje ponuda bio je 13.09.2024. godine. Odluka o izboru najpovoljnije ponude donijeta je 08.10.2024. godine, a ugovor zaključen tek 30.10.2024. godine.

Imajući u vidu da se izvršenje predviđene aktivnosti zahtijevalo prije zaključenja ugovora, navedenim je postavljen uslov koji nije bio u skladu sa stvarnim rokovima postupka, te se može ocijeniti kao nerealno određen. Takvo postupanje naručioca moglo je uticati na ograničenje konkurencije, odnosno obeshrabriti potencijalne ponuđače da učestvuju u postupku.

Preporuka P31

- **Preporučuje se subjektu revizije da, prilikom pripreme tenderske dokumentacije, naročito tehničke specifikacije, jasno, precizno i realno definiše sve zahtjeve u skladu sa članom 86 Zakona o javnim nabavkama, vodeći računa o rokovima postupka i stvarnim uslovima izvršenja ugovora.**

Nalaz:

Uvidom u dokumentaciju nije utvrđeno da je naručilac imenovao odgovorno lice za praćenje realizacije ugovora o javnoj nabavci, što je u suprotnosti sa članom 149 Zakona o javnim nabavkama.

Preporuka P32

- **Subjekt revizije treba da odredi odgovorno lice za realizaciju ugovora, u skladu sa članom 149 Zakona o javnim nabavkama, radi osiguranja nadzora nad izvršenjem ugovornih obaveza.**

Nalaz:

Revizijom je utvrđeno da je putem direktnog plaćanja na osnovu ispostavljenih faktura izvršena **nabavka usluga smještaja inspektora** u ukupnom iznosu od **25.280,12€**, kojoj je prethodio postupak jednostavne nabavke koji je poništen iz razloga izostanka dostavljenih ponuda obzirom da je izvršenje usluge zahtijevalo već **dan nakon predviđenog roka za donošenje odluke**, odnosno **prije nego bi ugovor mogao biti zakonito zaključen** u slučaju više ponuđača.

Preporuka P33

- **Preporučuje se subjektu revizije da, prilikom definisanja tehničkih i vremenskih zahtjeva u postupcima jednostavnih nabavki, postupa u skladu sa članom 6 Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih**

nabavki, na način koji omogućava potencijalnim ponuđačima da pripreme blagovremene, potpune i realno izvodljive ponude.

Preporuka P34

- **U cilju očuvanja zakonitosti, fiskalne discipline i transparentnosti, preporučuje se da Uprava u sličnim situacijama pribjegava blagovremenom planiranju i rezervnim mehanizmima (npr. okvirnim sporazumima ili višegodišnjim ugovorima), kako bi se izbjeglo pribavljanje usluga bez sprovedene procedure.**

Sistemske preporuke:

Nalaz:

Revizijom je utvrđeno da evidentiranje sredstava za realizaciju Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja na ekonomskoj klasifikaciji „subvencije" nije u skladu sa važećim Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa, niti sa međunarodnim standardima GFS metodologije[2]. Prema definicijama iz Pravilnika, subvencije se odnose na davanja radi podrške razvoju djelatnosti i održavanja cijena proizvoda, dok Program veterinarskih mjera ima za cilj zaštitu javnog i životinjskog zdravlja, a ne direktno podsticanje proizvodnje. Korisnici ovih sredstava nijesu jasno definisani kao primaoci subvencija, već se sredstva koriste za plaćanje konkretnih usluga u javnom interesu (vakcinacije, edukacije, nadzor), što ih po svojoj prirodi svrstava u operativne rashode ili transfere, a ne u subvencije.

U većini uporedivih međunarodnih praksi veterinarske mjere se klasifikuju kao dio javnozdravstvenih ili poljoprivrednih aktivnosti, pri čemu se finansiraju kao javne usluge, a ne kao subvencije. Trenutna klasifikacija u Crnoj Gori stoga ne odražava ekonomsku suštinu ovih rashoda, niti omogućava dosljedno praćenje učinaka programskog budžeta.

U tom smislu radi jačanja nepristrasnosti kontrolne funkcije u oblastima bezbjednosti hrane i veterinarske zaštite, konstatuje se potreba da se sistemski sagleda organizacioni položaj Uprave u odnosu na Ministarstvo, budući da trenutni položaj iste ne obezbjeđuje njenu organizacionu i finansijsku samostalnost što može imati potencijalni uticaj na sposobnost subjekta revizije da nepristrasno i u punom kapacitetu vrši svoje osnovne nadležnosti (a prije svega inspekcijski nadzor). Takođe, zbog unaprjeđenja kontrolnih mehanizama potrebno je sagledati i pojedine vrste izdataka koji se planiraju i izvršavaju kroz budžet Uprave u cilju sprječavanja potencijalnog sukoba interesa (naknade šteta i sl.).

[2] **Government Financial Statistics (GFS) metodologija**, je međunarodni standard koji je razvio Međunarodni monetarni fond (MMF) za prikupljanje, klasifikaciju i analizu podataka o javnim finansijama.

Preporuka S1:

- **Subjekt revizije, Ministarstvo poljoprivrede i Ministarstvo finansija treba da, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji i GFS metodologijom, preduzmu mjere radi pravilnog budžetskog planiranja i evidentiranja rashoda za veterinarske mjere, u skladu sa njihovom stvarnom namjenom i karakterom kao javnih usluga, a ne subvencija.**

Nalaz:

Pravilnikom je propisano da se finansijsko izvještavanje vrši u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, na gotovinskoj i modifikovanoj gotovinskoj osnovi, uz primjenu jedinstvene klasifikacije računa. Međutim, uvidom u evidencije subjekta revizije (Glavna knjiga Trezora – SAP, i pomoćne evidencije), utvrđeno je da Uprava vodi evidenciju isključivo u okviru **klase 4 – Izdaci**, bez evidencija na klasama 0, 1, 2, 3, 5 i 9.

Odgovorno lice Uprave je usmeno obrazložilo da Glavna knjiga trezora **ne omogućava evidentiranje poslovnih transakcija** na klasama izvan klase 4, što onemogućava potpuno knjigovodstvo zasnovano na modifikovanoj gotovinskoj osnovi. Posljedično, nije bilo moguće sačiniti **Obrazac 5 – Izvještaj o neizmirenim obavezama** u skladu sa Pravilnikom, jer se zasniva na podacima iz klase 2 – Obaveze.

Ovakav sistemski nedostatak ukazuje na ograničenja u funkcionalnosti informacionog sistema javnog sektora i direktno utiče na **transparentnost, sveobuhvatnost i pouzdanost finansijskog izvještavanja**.

Preporuka S2:

- **Preporučuje se da Vlada Crne Gore i Ministarstvo finansija obezbijede unapređenje funkcionalnosti Glavne knjige trezora, kako bi se omogućilo evidentiranje svih računovodstvenih kategorija predviđenih Pravilnikom – uključujući obaveze, nefinansijsku i finansijsku imovinu, kapital i korektivne račune – radi uspostavljanja objedinjene knjigovodstvene evidencije zasnovane na modifikovanoj gotovinskoj osnovi, u skladu sa standardima i zakonskim obavezama.**

Nalaz:

Revizijom je utvrđeno formalno-pravna **nesaglašenosti odredaba člana 2 i člana 7 Pravilnika jer je članom 7** Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja propisano da budžet Crne Gore, potrošačke jedinice, državni fondovi i opštine sačinjavaju finansijske izvještaje **u okvirima Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (IPSAS)** dok je članom 2 Pravilnika propisan obrazac 3 **– Izvještaj o novčanim tokovima III,** koji ne sadrži obavezu iskazivanja početnog i krajnjeg stanja gotovine i gotovinskih ekvivalenata, i ako je odredbama IPSAS Cash Basis (verzija iz novembra 2017), jasno propisano:

- **Paragraf 1.3.12**: *"Finansijski izvještaji entiteta moraju uključiti informacije o gotovinskim sredstvima na početku i na kraju perioda."*
- **Paragraf 1.3.15**: *"Početno i završno stanje gotovine mora biti prezentirano u izvještaju o novčanim tokovima."*

Preporuka S3:

- **Preporučuje se da Vlada Crne Gore i Ministarstvo finansija usklade obrasce finansijskog izvještavanja, naročito Obrazac 3, propisan članom 2 Pravilnika, sa članom 7 istog, odnosno sa zahtjevima IPSAS Cash Basis standard.**

Preporuka S4:

- **Vlada i Ministarstvo finansija Crne Gore treba da obezbjede poštovanje člana 3 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, te da važeći okvir izvještavanja (obrasci iz Pravilnika) usklade sa zahtjevima relevantnog IPSAS standarda na koji upućuje član 7 Pravilnika, a naročito u dijelu objelodanjivanja i prezentacije budžetskih informacija (originalni i finalni budžet).**

Preporuka S5:

- **Preporučuje se da Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo finansija, omogući potrošačkim jedinicama pristup klasi 2 računa budžeta, te da u okviru Glavne knjige Državnog trezora osigura evidentiranje svih, a ne samo dospjelih, obaveza, u skladu sa članom 1 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji, odnosno članom 7 Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja (član 7 - IPSAS).**

Nadležni Kolegijum DRI je utvrdio da, karakter nalaza u izvršenoj reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja i pravilnosti poslovanja UBHVFP za 2024. godinu, zahtijeva da subjekat revizije:

- u roku od 30 dana, tj. **do 21. novembra 2025. godine**, **dostavi** Državnoj revizorskoj instituciji **akcioni plan za realizaciju preporuka**;

- u skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, **u roku od šest mjeseci**, **do 21. aprila 2026. godine**, izvijesti DRI o preduzetim radnjama po izrečenim preporukama, odnosno da popuni Izvještaj o realizaciji preporuka i dostavi ga Državnoj revizorskoj instituciji.

Izvještaj o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja i pravilnosti poslovanja Uprave za bezbijednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za 2024. godinu biće dostavljen na upoznavanje:

- **Skupštinskom Odboru za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje,**
- **Vladi Crne Gore,**
- **Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede,**
- **Vrhovno državno tužilaštvo shodno čl. 3 Protokola o saradnji Vrhovnog državnog tužilaštva i Državne revizorske institucije.**

Rukovodilac Kolegijuma

Siniša Čađenović, član Senata DRI

II OPŠTI DIO

2.1 Pravni osnov za vršenje revizije

Pravni osnov za vršenje revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za 2024. godinu sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ("Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11, 31/14 i 70/17);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije za 2025. godinu, DRI br."I" 06-038/24-282 od 26.12.2024. godine, Izmjenom Godišnjeg plana revizija DRI br: „I" 06-038/25-13 od 21.02.2025. godine,..., i Izmjenom Godišnjeg plana revizija DRI br. „I" 06-038/25-13/3 od 12.06.2025. godine;
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije br. 03-035/25-427/2 od 06.02.2025. godine.

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za 2024. godinu izvršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI 100-999).

2.2 Opšti podaci o subjektu revizije

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave se osnivaju ministarstva i organi uprave, utvrđuju upravne oblasti za koje se organi državne uprave osnivaju, kao i organizacija i način rada državne uprave i uređuju druga pitanja od značaja za organizaciju i rad državne uprave. Članom 42 Uredbe su definisane upravne oblasti Uprave za bezbijednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (UBHVFP).

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (UBHVFP) je organ državne uprave koji pod nadzorom Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore zadužena za predlaganje politike bezbjednosti hrane i hrane za životinje; donosi propise za sprovođenje zakona, donosi godišnje programe monitoringa (rezidue u hrani životinjskog porekla i hrane za životinje, ostaci pesticida u hrani, zoonoze, mikrobiološki kriterijumi u hrani, kontaminenata u hrani i hrani za životinje i drugi programi u skladu sa ovim zakonom); organizuje sprovođenje službenih kontrola u oblasti bezbjednosti hrane; donosi višegodišnji nacionalni plan kontrole službenih kontrola hrane i hrane za životinje u skladu sa ovim zakonom; podnosi godišnje izvještaje o bezbjednosti hrane i hrane za životinje Vladi Crne Gore i Evropskoj komisiji u skladu sa ovim zakonom; sarađuje sa međunarodnim organizacijama i nadležnim organima drugih država u oblasti bezbjednosti hrane I hrane za životinje i obavlja druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

2.3 Nadležnost subjekta revizije

Uprava je odgovorna za sve aspekte sigurnosti hrane, zdravlja životinja i zdravlja bilja u Crnoj Gori, provodeći regulativu, nadzor i kontrolu radi zaštite javnog zdravlja, zdravlja životinja i bilja, te ekosistema.

Osnovne djelatnosti Uprave obuhvataju:

- **Bezbjednost hrane i hrane za životinje:** Nadzor nad cijelim lancem proizvodnje, prerade i distribucije; izdavanje odobrenja i registracija objekata; vođenje Centralnog registra; priprema i sprovođenje planova službenih kontrola i monitoringa; upravljanje kriznim situacijama; saradnja s EU; službene kontrole i uzorkovanje.
- **Veterina:** Osiguranje zdravstvene zaštite životinja; praćenje, suzbijanje i iskorjenjivanje zaraznih bolesti; regulacija veterinarske djelatnosti i prometa životinja i lijekova; ustupanje javnih poslova iz programa zdravstvene zaštite; identifikacija i registracija životinja; regulacija nusproizvoda životinjskog porijekla; zaštita dobrobiti životinja; priprema stručnih osnova za strategije, programe i propise u veterini; sprovođenje službenih kontrola.
- **Fitosanitarni poslovi i zaštita bilja:** Praćenje i suzbijanje štetnih organizama; fitosanitarne mjere za sprječavanje širenja i eradikaciju; stalni nadzor i procjena rizika; donošenje i sprovođenje programa preventivnih mjera; fitosanitarni pregledi; utvrđivanje uslova; ustupanje javnih poslova iz fitosanitarnih programa; regulacija sredstava za ishranu i zaštitu bilja, sjemenskog i sadnog materijala, biljnih sorti, biljnih genetičkih resursa i GMO; priprema stručnih osnova za strategije, programe i propise u fitosanitarnoj oblasti; sprovođenje službenih kontrola.

Pored osnovnih djelatnosti Uprava: sprovodi međunarodne ugovore i razmjenjuje informacija, sarađuje sa nadležnim institucijama EU, međunarodnim organizacijama i drugim zemljama, bavi se uspostavljanjem informacionih sistema i vođenjem registara, vrši pripremu izvještaja, analiza i stručnih uputstava, planiranje finansiranja, daje stručna mišljenja, sprovodi inspekcijski nadzor i službene kontrole u objektima.

2.4 Organizacija i organi subjekta revizije

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (br. 01-142/22-176/2 od 02.02.2022 godine), je predviđeno 126 radnih mjesta od čega je popunjeno 93 radnih mjesta uključujući i imenovanje direktora od strane Vlade Crne Gore na predlog ministra shodno rješenju broj 07-6942/3 od 10.11.2022. godine na mandat od pet godina nakon sprovedenog javnoj konkursa.

Uprava u svom sastavu ima tri sektora i to: Sektor za bezbjednost hrane, Sektor za veterinu i Fitosanitarni sektor. Na čelu sektora su pomoćnici direktora, dok u sastavu Sektora ima ukupno dvanaest odsjeka na čijem čelu su načelnici i glavni inspektori. Pored sektora imaju i Službu za finansije i javne nabavke, Službu za opšte poslove i

ljudske resurse kao i Odjeljenje za nezavinost sprovođenja revizije. Na čelu službi su načelnici.

Kadrovski plan je donijet i objavljen u CIS, plan integriteta za 2024. je usvojen, kao i određeno lice za Plan integriteta koji su objavljeni na sajtu Vlade Crne Gore.

2.5 Vrsta i predmet revizije

Državna revizorska institucija je izvršila finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove za 2024. godinu, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja Uprave sa zakonskom i drugom regulativom.

2.6 Cilj revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja o tome da li su:

- finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja;
- finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi.

2.7 Kriterijumi revizije

Za **finansijsku reviziju** identifikovani su sledeći kriterijumi:

- MRS za javni sektor;
- Zakon o budžetu Crne Gore za 2024. godinu ("Sl.list Crne Gore", br.124/23 od 31.12.2023, 086/24 od 10.09.2024.);
- Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list Crne Gore", br.020/14 od 25.04.2014,… 125/23 od 31.12.2023);
- Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave ("Sl. list Crne Gore", br. 023/14 od 30.05.2014, …, 047/24 od 20.05.2024);
- Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština („Sl. list Crne Gore", br.072/16 od 18.11.2016,… 080/21 od 23.07.2021);
- Uputstvo o radu Državnog trezora („Sl.list Crne Gore", br. 053/14 od 19.12.2014,…032/24 od 08.04.2024).

Za **reviziju pravilnosti** identifikovani su sljedeći kriterijumi:

- Zakon o budžetu Crne Gore za 2024.godinu ("Sl.list Crne Gore", br.124/23 od 31.12.2023, 086/24 od 10.09.2024);

- Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti („Sl. list Crne Gore", br.020/14 od 25.04.2014,… 125/23 od 31.12.2023);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore", br. 074/19 od 30.12.2019, 077/24 od 05.08.2024, 084/24 od 06.09.2024, 086/24 od 10.09.2024);
- Zakon o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti ("Sl. list Crne Gore", br. 024/19 od 22.04.2019);
- Zakon o evidencijama u oblasti rada i zapošljavanja ("Sl. list RCG, br.069/03 od 25.12.2003, "Sl.list Crne Gore", br. 073/10 od 10.12.2010, … ,045/12 od 17.08.2012);
- Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru ("Sl. list Crne Gore", br. 016/16 od 08.03.2016, …, 048/24 od 24.05.2024, 084/24 od 06.09.2024);
- Zakon o obligacionim odnosima („Sl. list Crne Gore", br. 047/08 od 07.08.2008, …, 022/17 od 03.04.2017);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica („Sl.list RCG", br.065/01 od 31.12.2001,...,004/07 od 24.01.2007, i „Sl. list CG", br.086/09 od 25.12.2009,..., 152/22 od 30.12.2022);
- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list CG", br. 013/07 od 18.12.2007,...,152/22 od 30.12.2022, 094/24 od 30.09.2024);
- Zakon o državnoj imovini („Sl. list Crne Gore", br.021/09 od 20.03.2009, 040/11 od 08.08.2011);
- Zakon o javnim nabavkama („Sl. list Crne Gore", br. 074/19 od 30.12.2019, ..., 084/24 od 06.09.2024) i podzakonski akti za primjenu istog;
- Zakon o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore", br.075/18 od 23.11.2018);
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom („Sl.list Crne Gore", br. 049/08 od 15.08.2008, …, 055/16 od 17.08.2016);
- Uredba o načinu vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari i o popisu stvari u državnoj svojini („Sl. list Crne Gore", br.013/10 od 12.03.2010);
- Uredba o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore („Sl. list Crne Gore", br.021/10 od 23.04.2010, …, 010/22 od 27.01.2022);
- Uredba o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore", br. 040/16 od 30.06.2016, …, 108/20 od 06.11.2020);
- Uredba o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru ("Sl. list Crne Gore", br. 096/21 od 10.09.2021, 134/22 od 07.12.2022);
- Pravilnik o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave ("Sl. list Crne Gore", br. 023/14 od 30.05.2014, …, 047/24 od 20.05.2024);
- Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština („Sl. list Crne Gore", br.072/16 od 18.11.2016,… 080/21 od 23.07.2021);
- Pravilnik o razvrstavanju materijalne i nematerijalne imovine po grupama i metodama za utvrđivanje amortizacije budžetskih i vanbudžetskih korisnika („Sl. list RCG", br.032/03 od 26.05.2003);
- Pravilnik o načinu uspostavljanja i unapređenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore, br.071/19 od 25.12.2019);
- Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja finansijskog upravljanja i kontrola ("Službeni list Crne Gore", br. 037/10 od 09.07.2010);

- Pravilnik o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Sl. list Crne Gore", br.076/10 od 23.12.2010,...,061/21 od 09.06.2021, …, 068/24 od 19.07.2024);
- Uputstvo o radu Državnog trezora („Sl.list Crne Gore", br. 053/14 od 19.12.2014,…032/24 od 08.04.2024);
- Uputstvo o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini („Sl. list Crne Gore", br.047/11 od 23.09.2011);
- Uputstvo o načinu obračunavanja i plaćanja poreza i doprinosa iz i na lična primanja po osnovu zaposlenja ("Sl. list RCG", br. 081/06 od 29.12.2006, "Sl.list CG", br. 045/08 od 31.07.2008, …, 103/24 od 25.10.2024);
- Uputstvo o načinu vršenja kancelarijskog poslovanja („Sl. list Crne Gore", br.059/19 od 23.10.2019,…, 003/20 od 23.01.2020);
- Odluka o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tijela ili drugog obika rada („Sl.list Crne Gore", br. 026/12 od 24.05.2012, …, 078/22 od 25.07.2022);
- Odluka o otpremnini zaposlenih u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore", br. 032/16 od 20.05.2016, …, 013/23 od 03.02.2023);
- Opšti kolektivni ugovor („Sl. list Crne Gore", br. 150/22 od 30.12.2022);
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji subjekta revizije:
- Interne procedure i pravila subjekta revizije.

2.8 Metode vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije. U pripremnoj fazi revizije izvršeno je identifikovanje i procjena rizika kroz razumijevanje subjekata revizije i njihovog okruženja uključujući i interne kontrole.

Za potrebe prikupljanja revizorskih dokaza, proučena je pravna regulativa, interni akti, kao i dokumentacija o poslovanju Uprave. U postupku revizije provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Provjerena je primjena zakonske i druge regulative, s ciljem utvrđivanja da li je poslovanje Uprave u skladu sa važećom regulativom.

Materijalnost je za finansijsku reviziju, shodno metodologiji DRI i profesionalnom prosuđivanju utvrđena u iznosu od **74.544,91€** (**1,49%** rashoda Uprave, koji iznose **5.003.014,16€**).

2.9 Vrijeme vršenja revizije

Revizija Godišnjeg finansijskog izvještaja UBHVFP za 2024. godinu i usklađenosti poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom je planirana Godišnjim planom revizija DRI za 2025. godinu, kojim je definisano pretpostavljeno vrijeme trajanja revizije od ukupno 150 revizorskih dana.

III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

3.1 Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosantiarne poslove je obavezna da uredi sistem unutrašnjih finansijskih kontrola i unutrašnju reviziju shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i Uredbi o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru.
Uprava obezbjeđuje sistem dvojnog potpisa u kome nijedna obaveza ne može biti preuzeta ili izvršeno plaćanje bez potpisa rukovodioca subjekta i rukovodioca finansijske službe ili drugog ovlašćenog lica.
Uvidom u kartone deponovanih potpisa dostavljene Ministarstvu finansija, utvrđeno je da su u Upravi personalno odvojene funkcije službenika za odobravanje i funkcije službenika za ovjeravanje
Shodno članu 7 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosantiarne poslove je odredila načelnicu u službi za finansije i javne nabavke za lice odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola.

Revizijom je utvrđeno da u subjektu revizije jedno lice istovremeno odgovorno za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola i službenik za ovjeravanje i da mu je u opisu poslova radnog mjesta i da vrši računovodstveno-finansijske poslove; priprema podatke za obračun zarada i drugih primanja zaposlenih; obezbjeđuje evidenciju rashoda; priprema podatke i učestvuje u izradi finansijskih izvještaja; vrši plaćanja obaveza; usaglašava stvarno stanje sa knjigovodstvenim; priprema finansijske izvještaje; priprema podatke za knjiženje Glavne knjige i odgovorno je za čuvanje i arhiviranje knjigovodstvene dokumentacije, što nije u skladu sa odredbama člana 15 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, kojim je propisano da je rukovodilac subjekta dužan da uspostavi unutrašnje kontrole koje će obezbijediti i razdvajanje odgovornosti kojom se sprječava da jedno lice istovremeno bude odgovorno za izvršenje, evidentiranje i kontrolu.

Uprava nije donijela plan unaprijeđenja upravljanja i kontrola, što nije u skladu sa članom 11 Zakona, kojim je propisano da se razvoj i sprovođenje upravljanja i kontrola vrši se na osnovu Plana unaprijeđenja upravljanja i kontrola, koji utvrđuje rukovodilac subjekta.

Preporuka

- **UBHVFP treba da obezbijedi razdvajanje funkcija odobravanja, izvršenja, evidentiranja i kontrole, u skladu sa članom 15 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru kao i da u skladu sa članom 11 Zakona usvoji Plan unapređenja upravljanja i kontrola, kao osnov strateškog razvoja kontrolnog sistema.**

Uprava nema formirano Odjeljenje unutrašnje revizije već su poslovi unutrašnje revizije shodno sporazumu br. 32/19-0101-626/7 od 12.07.2019. godine povjereni unutrašnjoj reviziji Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja. Revizijjom je utvrđeno da je u periodu od 2020. do 2024. godine izvršena 1 (jedna) unutrašnja revizija od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede na temu: „Revizija procesa evidentiranja i plaćanja faktura u Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosantiarne poslove". Izvještaj je zaveden je pod djelovodnim brojem Ministarstva br. 11-401/24-22601/3 od 12. decembra 2024. godine. Nakon sprovedene unutrašnje revizije postupajući po preporuci iz Izvještaja, subjekat revizije je shodno Zakonu o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ažurirao Knjigu procedura broj 32/17-0102-5753 od 15. decembra 2017. ažurirana Knjiga procedura je donijeta 16. decembra 2024. godine (broj 007-402/24-6332) i nakon toga su donesena nova rješenja i razdvojena je dužnost lica odgovornog za koordinaciju aktivnosti na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola i lica zaduženog za koordinaciju uspostavljanja i sprovođenja procesa upravljanja rizicima. U postupku revizije je konstatovano da Uprava dostavlja godišnje izvještaje o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola (Obrazac 1) i godišnji izvještaj o obavještenjima o sumnjama na nepravilnosti i prevare i preduzetim mjerama (obrazac 2) Ministarstvu finansija - Direkciji za harmonizaciju upravljanja i unutrašnjih kontrola, shodno članu 18 i članu 53 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.

Donijet je plan integriteta, koji je objavljen na sajtu Uprave.

3.2 Računovodstvene evidencije

Finansijsko-računovodstveni poslovi za potrebe Uprave vrše se u Službi za opšte i finansijske poslove. Shodno Izjavi subjekta revizije, Uprava računovodstvene evidencije obezbjeđuje na modifikovano - gotovinskoj osnovi, primici i izdaci se evidentiraju u momentu prijema ili isplate gotovine a imovina i obaveze u trenutku njihovog nastanka. Plaćanja se vrše kroz SAP program, obračun zarada kroz centralizovani sistem obračuna.

Revizijom je utvrđeno da subjekt revizije ne obezbjeđuje vođenje Glavne knjige, već izvještavanje vrši na osnovu podataka iz Glavne knjige Državnog trezora. Takođe je utvrđeno da subjekt revizije ne obezbjeđuje evidenciju imovine na kontima klase „0", obaveza na kontima klase „2" i primitaka na kontima klase „7", kako je to utvrđeno članom 4 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.

- **Preporučuje se subjektu revizije da obezbijedi vođenje Glavne knjige u kojoj će evidentirati stalnu imovinu, obaveze, izdatke, primitke i sl., u cilju efikasnijeg i preciznijeg izvještavanja o svim poslovnim transakcijama, kao i upoređivanja podataka sa Glavnom knjigom Državnog trezora, shodno obavezi predviđenoj tačkom 95 Uputstva o radu Državnog trezora.**

3.3. Popis i evidentiranje imovine

Revizijom je utvrđeno da je Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove Rješenjem broj 001-310/24-6331 od 16.12.2024. godine formirala komisiju za popis pokretne i nepokretne imovine, sa rokom za dostavljanje izvještaja do 31.12.2024. godine. Izvještaj o popisu i PS obrasci su dostavljeni Upravi za državnu imovinu 21.02.2025. godine, u skladu sa članom 50 Zakona o državnoj imovini.

Popisom je konstatovana ukupna nabavna vrijednost imovine u iznosu od 152.207,43€, otpisana vrijednost od 134.508,20€, dok je sadašnja vrijednost iznosila 17.699,23€. U 2024. godini je nabavljena kompjuterska oprema u vrijednosti od 4.058,75€, a nakon obračunate amortizacije u 2024. godini u iznosu od 3.805,22€, došlo je do neto uvećanja imovine od 258,53€.

Uprava koristi poslovni prostor površine 1.500 m² na osnovu Ugovora o zakupu br. 01-012/22-34041/2 zaključenog 01.02.2022. godine između Uprave za katastar i državnu imovinu i „PROHOUSE" d.o.o. Ugovor je važio do 01.02.2023. godine, a revizijom nije prezentovan aneks niti novi ugovor, uz obrazloženje da su dalji aranžmani u nadležnosti Uprave za državnu imovinu. Zakupnina u iznosu od 12.705,00€ mjesečno plaća se iz budžeta Uprave za državnu imovinu.

Za potrebe sprovođenja Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja u 2024. godini, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove nabavlja vakcine i biološka dijagnostička sredstva putem javnih nabavki. Po isporuci, ova sredstva se ne skladište u prostorijama Uprave, već se predaju na čuvanje i dalje raspolaganje **JU Specijalističkoj veterinarskoj laboratoriji**, u skladu sa Rješenjem br. 003/1-312/24-975/2 od 25.04.2024. godine.

S obzirom na to da su zalihe fizički smještene i vođene u poslovnim evidencijama JU SVL, **Uprava ih ne iskazuje u svojoj imovini**, već koristi izvještaje koje SVL periodično dostavlja, kako bi pratila stanje i korišćenje tih sredstava.

Uprava raspolaže sa 38 službenih vozila, koja su, prema analitičkoj evidenciji, u potpunosti amortizovana i iskazane su sa sadašnjom vrijednošću od 0,00€. Nije izvršena procjena realne vrijednosti ovih sredstava niti je preispitan korisni vijek upotrebe.

- **UBHVFP treba da preispita korisni vijek upotrebe prevoznih sredstava koja su u potpunosti amortizovana i izvrši procjenu vrijednosti istih, shodno odredbama člana 11 stav 2 Uputstva o bližem načinu vršenja popisa pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini.**

Analitička evidencija osnovnih sredstava se vodi vanbilansno, u Excel formatu, bez integracije u knjigovodstveni sistem. Takođe, Uprava ne posjeduje usvojenu internu proceduru o popisu i vođenju evidencije imovine, čime nije osigurana formalizacija procesa i kontrolnih mehanizama u skladu sa načelima dobrog finansijskog upravljanja.

- **Subjekat revizije treba da u cilju uspostavljanja i razvoja adekvatnog sistema finansijskog upravljanja i kontrola izradi i primjeni procedure kojim će bliže definisati način vršenja popisa i vođenja evidencije pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini koje koristi.**

3.4 Potraživanja

U postupku revizije od ovlašćenih službenih lica revizori su dobili informacije da na dan 31.12.2024. godine Uprava nema iskazanih potraživanja. Kako subjekt revizije ne obezbjeđuje evidencije u sopstvenoj glavnoj knjizi to se navedena tvrdnja nije mogla provjeriti.

3.5 Depoziti na računima kod poslovnih banaka

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove ima otvoren transakcioni račun za međunarodne platne transakcije kod Crnogorske komercijalne banke (račun broj: 2345011-11044689, IBAN ME25510000000010247411), na osnovu Ugovora o otvaranju i vođenju računa zaključenog 03.04.2019. godine. Uvidom u dokumentaciju, utvrđeno je da je uspostavljen sistem **dvojnog potpisa**, pri čemu su odvojene funkcije ovlašćenja za odobravanje i ovjeravanje.

Na dan 01.01.2024. godine stanje sredstava na ovom računu iznosilo je **3.396,55€**, dok su tokom godine ostvareni prilivi u iznosu od **74.930,52€**, a odlivi **75.599,10€**, pa je zaključno sa 31.12.2024. godine preostalo stanje od **2.727,87€**.

Revizijom je potvrđeno da su sredstva sa računa korišćena za:

- plaćanje kontribucija za članstvo u međunarodnim organizacijama (EPPO, EuFMD, WOAH),
- ugovorene usluge,
- školarine i laboratorijske analize (npr. analiza vinove loze).

Za sve transakcije dostavljena je prateća dokumentacija (fakture, ugovori, zahtjevi za plaćanje), dok je potvrda o stanju na računu na dan 31.12.2024. godine dostavljena Ministarstvu finansija u skladu sa članom 65 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, putem Obrasca 6, dana 19.02.2025. godine.

Pored navedenog računa, Uprava raspolaže sa još **šest računa** kod iste banke, za potrebe naplate administrativnih taksi i novčanih kazni, po sektorima kako slijedi:

- **Sektor za bezbjednost hrane**:
  - 832-52034-71 (kazne – MPŠV)
  - 832-3161422-09 (administrativne takse – UBHVFP)
- **Sektor za veterinu**:
  - 832-71716-98 (kazne – MPŠV)
  - 832-3161433-73 (administrativne takse – UBHVFP)
- **Fitosanitarni sektor**:

- 832-6172-14 (kazne – MPŠV)
- 832-3161411-42 (administrativne takse – UBHVFP)

Svi računi su otvoreni uz prethodno pribavljenu saglasnost Ministarstva finansija, u skladu sa važećom regulativom.

3.6 Planiranje i preusmjeravanje budžetskih sredstava Uprave

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2024. godinu Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove odobrena su sredstva u iznosu od **4.957.080,56 €**. U toku fiskalne godine **nije izvršen rebalans** budžeta koji bi mijenjao ukupno planirane izdatke Uprave.

U skladu sa važećim budžetskim propisima, izvršena su sljedeća preusmjeravanja budžetskih sredstava:

- Na osnovu **Zaključka Vlade br. 08-432/24-2234/2 od 18.04.2024. godine**, iznos od **2.473,40 €** preusmjeren je sa potrošačke jedinice Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija na Upravu za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.
- Zaključkom Vlade **br. 10-307/24-6360/2 od 22.11.2024. godine**, iz **tekuće budžetske rezerve** dodijeljena su dodatna sredstva u iznosu od **400.000,00 €** za finansiranje aktivnosti Uprave.

Takođe, na osnovu člana 8 Zakona o budžetu za 2024. godinu, rashod u iznosu od **2.119,52 €**, nastao po osnovu prinudne naplate, a prvobitno planiran na budžetskoj poziciji 463 (Otplata obaveza iz prethodnih godina) u okviru Ministarstva finansija, preusmjeren je na istu poziciju unutar budžeta Uprave.

Dodatno su izvršena **interna preusmjeravanja sredstava po budžetskim linijama Uprave**, u skladu sa članom 45 stav 3 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, radi racionalizacije potrošnje i prilagođavanja budžetskih sredstava stvarnim potrebama.

Planirani izvori finansiranja obuhvataju:

- **Opšte prihode** u iznosu od **5.351.673,47 €**, i
- **Donacije** u iznosu od **10.000,00 €**.

Zahtjevi za odobravanje i povlačenje sredstava podnošeni su Ministarstvu finansija putem **BMIS web aplikacije**, u skladu sa propisanom procedurom za budžetske korisnike.

Tabelarni prikaz: Tekući budžet i izvršenje po planiranim aktivnostima

Naziv aktivnosti	Tekući budžet	Izvršenje	Izvršenje %
Upravljanje i administracija Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove	2.332.335,17	1.979.188,19	84,86
Monizoring bezbjednosti hrane	393.813,00	393.800,06	100,00
Zdravstvena zaštita životinja	2.396.529,97	2.396.485,14	100,00
Program fitosanitarnih mjera	156.373,40	156.328,42	99,97
Objedinjene javne nabavke - Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove	82.621,93	77.212,35	93,45
∑	**5.361.673,47**	**5.003.014,16**	**93,31**

Tabelarni prikaz: Tekući budžet i izvršenje po ekonomskoj klasifikaciji

Izdatak	Tekući budžet	Izvršenje	Izvršenje %
4111 Neto zarade	1.259.088,52	1.047.772,72	83,22
4112 Porez na zarade	80.871,68	67.416,59	83,36
4113 Doprinosi na teret zaposlenog	250.916,27	184.985,05	73,72
4114 Doprinosi na teret poslodavca	143.824,98	111.623,42	77,61
4115 Opštinski prirez	11.462,43	9.440,42	82,36
4124 Jubilarne nagrade	600,00	216,00	36,00
4125 Otpremnine	3.000,00	1.530,67	51,02
4127 Ostale naknade	5.000,00	2.084,40	41,69
4131 Administrativni materijal	83.373,08	83.373,08	100,00
4132 Materijal zdravstvenu zaštitu	89.195,31	89.195,31	100,00
4134 Rashodi za energiju	700,00	606,39	86,63
4135 Rashodi za gorivo	63.090,00	60.362,15	95,68
4141 Službena putovanja	65.286,07	65.275,22	99,98
4142 Reprezentacija	521,66	368,12	70,57
4143 Komunikacione usluge	18.630,09	14.980,02	80,41
4144 Bankarske usluge i negativne kurs. razl.	3.472,70	3.430,39	98,78
4147 Konsultantske usluge, projekti i studije	10.000,00	10.660,00	106,60
4149 Ostale usluge	565.777,34	565.537,39	99,96
4153 Tekuće održavanje opreme	43.213,50	42.503,45	98,36
4161 Kamate rezidentima	1,00	0,00	0,00
4181 Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga	2.396.529,97	2.396.485,14	100,00
4191 Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	152.453,40	137.235,21	90,02
4193 Izrada i održavanje softvera	28.652,00	25.701,20	89,70
4194 Osiguranje	3.800,00	2.839,78	74,73
4195 Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama	63.700,00	63.630,91	99,89
4196 Komunalne naknade	441,00	182,90	41,47
4314 Transferi nevladinim organizacijama	1,00	0,00	0,00
4316 Transferi za jednokratne socijalne pomoći	8.060,68	7.380,00	91,56
4318 Ostali transferi pojedincima	5.039,32	5.039,32	100,00
4415 Izdaci za opremu	2.850,95	1.039,39	36,46
4630 Otplata obaveza iz prethodnih godina	2.120,52	2.119,52	99,95
Σ	**5.361.673,47**	**5.003.014,16**	**93,31**

3.7 Finansijski izvještaji Uprave

U skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave („Službeni list CG", br. 23/14, 71/19, 47/24), Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je bila u obavezi da do kraja februara 2025. godine dostavi Ministarstvu finansija sljedeće finansijske izvještaje za 2024. godinu:

- Obrazac 3 – Izvještaj o novčanim tokovima III,
- Obrazac 5 – Izvještaj o neizmirenim obavezama,
- Obrazac 8 – Izjava o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine,
- Obrazac 9 – Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve.

Pravilnikom je propisano da se finansijsko izvještavanje vrši u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor, na gotovinskoj i modifikovanoj gotovinskoj osnovi, uz primjenu jedinstvene klasifikacije računa. Međutim, uvidom u evidencije subjekta revizije (Glavna knjiga Trezora – SAP, i pomoćne evidencije), utvrđeno je da Uprava vodi evidenciju isključivo u okviru **klase 4 – Izdaci**, bez evidencija na klasama 0, 1, 2, 3, 5 i 9.

Odgovorno lice Uprave je usmeno obrazložilo da Glavna knjiga trezora **ne omogućava evidentiranje poslovnih transakcija** na klasama izvan klase 4, što onemogućava potpuno knjigovodstvo zasnovano na modifikovanoj gotovinskoj osnovi. Posljedično, nije bilo moguće sačiniti **Obrazac 5 – Izvještaj o neizmirenim obavezama** u skladu sa Pravilnikom, jer se zasniva na podacima iz klase 2 – Obaveze.

Ovakav sistemski nedostatak ukazuje na ograničenja u funkcionalnosti informacionog sistema javnog sektora i direktno utiče na **transparentnost, sveobuhvatnost i pouzdanost finansijskog izvještavanja**.

Sistemska preporuka:

- **Preporučuje se da Vlada Crne Gore i Ministarstvo finansija obezbijede unapređenje funkcionalnosti Glavne knjige trezora, kako bi se omogućilo evidentiranje svih računovodstvenih kategorija predviđenih Pravilnikom – uključujući obaveze, nefinansijsku i finansijsku imovinu, kapital i korektivne račune – radi uspostavljanja objedinjene knjigovodstvene evidencije zasnovane na modifikovanoj gotovinskoj osnovi, u skladu sa standardima i zakonskim obavezama.**

Iako je članom 7 Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja propisano da budžet Crne Gore, potrošačke jedinice, državni fondovi i opštine sačinjavaju finansijske izvještaje **u okvirima Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (IPSAS)**, uočeno je da **Obrazac 3 – Izvještaj o novčanim tokovima III**, koji je propisan članom 2 Pravilnika, **ne sadrži obavezu iskazivanja početnog i krajnjeg stanja gotovine i gotovinskih ekvivalenata**.

Prema odredbama **IPSAS Cash Basis**, verzija iz novembra 2017, jasno je propisano:

- **Paragraf 1.3.12**: *"Finansijski izvještaji entiteta moraju uključiti informacije o gotovinskim sredstvima na početku i na kraju perioda."*
- **Paragraf 1.3.15**: *"Početno i završno stanje gotovine mora biti prezentirano na licu izvještaja o novčanim tokovima."*

Izostavljanje ovih stavki iz Obrasca 3 dovodi do:

- **nedostatka sveobuhvatnosti** izvještaja,
- **smanjene transparentnosti** u pogledu solventnosti i upravljanja gotovinom,
- i, formalno-pravno, **nesaglašenosti između člana 2 i člana 7 Pravilnika**.

Ova neusaglašenost predstavlja **dugogodišnji sistemski nedostatak** u izvještajnoj strukturi javnog sektora, koji nije u skladu s međunarodnim obavezama u oblasti računovodstva i fiskalne transparentnosti.

Sistemska preporuka:

- **Preporučuje se da Vlada Crne Gore i Ministarstvo finansija usklade obrasce finansijskog izvještavanja, naročito Obrazac 3, propisan članom 2 Pravilnika, sa članom 7 istog, odnosno sa zahtjevima IPSAS Cash Basis standarda**, tako da:

  - uključuju obavezu iskazivanja **početnog i krajnjeg stanja gotovine i gotovinskih ekvivalenata**,
  - omoguće korisnicima i revizorima potpun uvid u dinamiku i raspoloživost javnih sredstava.

Uvodim u finansijske izvještaje utvrđeno je da je subjekt revizije Ministarstvu finansija predmetne izvještaje predao u roku propisanom članom 3 Pravilnika. U Izvještaju o novčanim tokovima III iskazani su primici i izdaci u iznosu od po 5.003.014,16€. Ostvareni primici subjekta revizije po izvorima finansiranja, iskazani u Izvještaju o novčanim tokovima III, odnosili su se na: opšte prihode iznos od 4.992.354,16€ i donacije iznos od 10.660,00€. Ostvareni izdaci subjekta revizije, iskazani u Izvještaju o novčanim tokovima III, odnosili su se na: bruto zarade i doprinose na teret poslodavca u iznosu od 1.421.238,20€, ostala lična primanja u iznosu od 3.831,07€, rashode za materijal u iznosu od 233.536,93€, rashode za usluge u iznosu od 660.251,14€, tekuće održavanje u iznosu od 42.503,45€, subvencije u iznosu od 2.396.485,14€, ostale izdatke u iznosu od 229.590,00€, transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 12.419,32€, kapitalne izdatke u iznosu od 1.039,39€ i otplate dugova u iznosu od 2.119,52€. U nastavku je dat tabelarni prikaz primitaka, sa uporednim podacima koji su dati u zakonima (budžet i rebalans), Glavnoj knjizi Državnog trezora i Izvještaju o novčanim tokovima III:

RB (EK.)	Opis	Zakon		Baza podataka Državnog trezora				Izvještaj o novčanim tokovima III		
									Izvršenje	
		Plan (Zakon o budžetu za 2024. godinu)	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu za 2024. god.	Preusmjerenja +	Preusmjerenja -	Tekući budžet (Državni trezor)	Izvršenje budžeta (Državni trezor)	Plan 2024. (tekući budžet)	Prethodna godina 2023.	Tekuća godina 2024.
1	PRIMICI							5,361,673.47	4,116,819.66	5,003,014.16
1.1	Opšti prihodi							5,351,673.47	3,892,848.11	4,992,354.16
1.2	Namjenski prihodi									
1.3	Sopstveni prihodi									
1.4	Donacije							10,000.00	223,971.55	10,660.00
1.5	Pozajmice i krediti									

Uvidom u Izjavu o utrošku sredstava nakon isteka fiskalne godine (Obrazac 8), broj 007-402/2-611 od 4.2.2024. godine, utvrđeno je da je stanje na računu na dan 31.12.2024. godine iskazano u iznosu od 0,00€, dok je uvidom u Godišnji izvještaj korišćenja donatorskih sredstava (Obrazac 7 Uputstva o radu državnog trezora) utvrđeno da je subjekt revizije iskazao početno (1.1.2024.) i kranje (31.12.2024.) stanje sredstava na žiro-računima donacija (303-02010658, 303-02010658USD, 225-

02010658, 447-02010658) kod komercijalnih banaka (Crnogorska komercijalna banka AD), u ukupnim iznosima (respektivno): 23.428,61€ i 142.493,59€. Tekući prilivi donacija iznosili su ukupno 122.764,70€, dok su tekući odlivi sa žiro računa iznosili ukupno 10.660,00€. Dostavljena je i prateća dokumentacija (analitičke kartice) za predmetne račune. Takođe, subjekt revizije je u postupku revizije stavio na uvid dokumentaciju (Ugovor o otvaranju i vođenju transakcionog računa, Karton doponovanih potpisa, Potvrda o otvorenom žiro-računu, analitičke kartice, kao i Potvrda stanja na računu kod banke – Obrazac 6 Uputstva o radu državnog trezora) koja se odnosila na žiro-račun broj 2345011-11044689 otvoren kod poslovne banke (CKB) za potrebe izvršavanja međunarodnih platnih transakcija (devizni račun), za koji je, prema prezentiranoj dokumentaciji, početno (1.1.2024.) i kranje (31.12.2024.) stanje sredstava iznosilo (respektivno): 3.396,55€ i 2.727,87€.

Odgovorno lice subjekta revizije je dalo obrazloženje da isto smatra da se shodno Pravilniku i uputstvima datim u istom u dijelu primitaka od donacija ne iskazuju ukupna sredstva koja su po osnovu donacija legla na račune državnog trezora već samo onaj dio sredstava koji je potrošačka jedinica utrošila. Takođe, odgovorno lice je dalo obrazloženje da početna i krajnja stanja računa donacija nije iskazalo u Izjavi o utrošku sredstava nakon isteka fiskalne godine (Obrazac 8) iz razloga što subjekt revizije ne raspolaže samostalno sa sredstvima deponovanim na predmetnim računima (nema deponovane potpise kod poslovnih banaka) već se isplate sa predmetnih računa u ime i za račun Uprave vrše preko Ministarstva finansija koje ima deponovane kartone potpisa za iste.

Paragrafima 143. i 144. Uputstva o radu trezora ("Službeni list Crne Gore", br. 053/14, 072/15, 069/19, 096/21, 085/23, 091/23, 032/24, 027/25) propisano je da se **sredstva koja se dobiju od donatora, na osnovu programa ili projekta koji se finansira od strane donatora, uplaćuju se na glavni državni račun trezora ili drugi državni bankarski račun koji je za tu svrhu odobrilo Ministarstvo, te da Ministarstvo obezbjeđuje da se vodi posebna evidencija u glavnoj knjizi trezora**, kao i druga evidencija, kako bi se obezbijedila tačna evidencija svih donatorskih sredstava na način koji će jasno prikazati svaki iznos primljenih sredstava od donatora po određenom programu ili projektu, odnosno pregled po potrošačkoj organizaciji kao krajnjem korisniku donatorskih sredstava. Takođe, članom 7 Pravilnika propisano da budžet Crne Gore, potrošačke jedinice, državni fondovi i opštine sačinjavaju finansijske izvještaje u okvirima Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor na gotovinskoj osnovi izvještavanja (Cash basis IPSAS). Cash basis IPSAS pritom u odjeljku „Gotovina kontrolisana od strane izvještajnog entiteta" jasno propisuje da u slučajvima trezorskog poslovanja entiteti (potrošačke jedinice) koji su krajnji korisnici gotovine moraju izvještavati o primicima i odlivima predmetnih sredstava, što je zapravo IPSAS princip (načelno) suština ima prednost nad formom („substance over form").

Konstatuje se stoga da subjekt revizije u Izvještaju o novčanim tokovima III (Obrazac 3) nije pravilno iskazao primitke od donacija, kao i da isti nije pravilno iskazao početna i krajnja stanja na žiro-računima kod poslovnih banaka u Izjavi o utrošku sredstava nakon isteka fiskalne godine (Obrazac 8).

U nastavku je dat tabelarni prikaz izdataka, sa uporednim podacima koji su dati u zakonima (budžet i rebalans), Glavnoj knjizi Državnog trezora i Izvještaju o novčanim tokovima III:

RB (EK.)	Opis	Zakon		Glavna knjiga Državnog trezora				Izvještaj o novčanim tokovima III		
									Izvršenje	
		Plan (Zakon o budžetu za 2024. godinu)	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu za 2024. god.	Preusmjerenja +	Preusmjerenja -	Tekući budžet (Državni trezor)	Izvršenje budžeta (Državni trezor)	Plan 2024. (tekući budžet)	Prethodna godina 2023.	Tekuća godina 2024.
2 (4)	**IZDACI**	**4,957,080.55**	**4,957,080.55**	**693,216.35**	**-288,623.43**	**5,361,673.47**	**5,003,014.16**	**5,361,673.47**	**4,116,821.66**	**5,003,014.16**
2.1 (41)	**Tekući izdaci**	**4,944,227.60**	**4,944,227.60**	**687,996.83**	**-288,623.43**	**5,343,601.00**	**4,987,435.93**	**5,343,601.63**	**4,097,087.77**	**4,987,435.93**
2.1.1 (411)	**Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca**	**1,791,562.61**	**1,791,562.61**	**39,967.67**	**-85,366.40**	**1,746,163.88**	**1,421,238.20**	**1,746,163.88**	**1,357,578.91**	**1,421,238.20**
4111	Neto zarade	1,325,888.52	1,325,888.52	0.00	-66,800.00	1,259,088.52	1,047,772.72			
4112	Porez na zarade	89,601.44	89,601.44	0.00	-8,729.76	80,871.68	67,416.59			
4113	Doprinosi na teret zaposlenog	259,646.03	259,646.03	0.00	-8,729.76	250,916.27	184,985.05			
4114	Doprinosi na teret poslodavca	103,857.31	103,857.31	39,967.67	0.00	143,824.98	111,623.42			
4115	Opštinski prirez	12,569.31	12,569.31		-1,106.88	11,462.43	9,440.42			
2.1.2 (412)	**Ostala lična primanja**	**8,600.00**	**8,600.00**	**0.00**	**0.00**	**8,600.00**	**3,831.07**	**8,600.00**	**11,465.87**	**3,831.07**
4124	Jubilarne nagrade	600.00	600.00	0.00	0.00	600.00	216.00			
4125	Otpremnine	3,000.00	3,000.00	0.00	0.00	3,000.00	1,530.67			
4127	Ostale naknade	5,000.00	5,000.00	0.00	0.00	5,000.00	2,084.40			
2.1.3 (413)	**Rashodi za materijal**	**82,856.03**	**82,856.03**	**153,502.36**	**0.00**	**236,358.39**	**233,536.93**	**236,358.39**	**88,609.69**	**233,536.93**
4131	Administrativni materijal	13,066.03	13,066.03	70,307.05	0.00	83,373.08	83,373.08			
4132	Materijal za zdravstvenu zaštitu	6,000.00	6,000.00	83,195.31	0.00	89,195.31	89,195.31			
4134	Rashodi za energiju	700.00	700.00	0.00	0.00	700.00	606.39			
4135	Rashodi za gorivo	63,090.00	63,090.00	0.00	0.00	63,090.00	60,362.15			
2.1.4 (414)	**Rashodi za usluge**	**653,901.46**	**653,901.46**	**16,473.40**	**-6,687.00**	**663,687.86**	**660,251.14**	**663,688.49**	**720,691.04**	**660,251.14**
4141	Službena putovanja	51,286.07	51,286.07	14,000.00	0.00	65,286.07	65,275.22			
4142	Reprezentacije	521.66	521.66	0.00	0.00	521.66	368.12			
4143	Komunikacione usluge	18,630.09	18,630.09	0.00	0.00	18,630.09	14,980.02			
4144	Bankarske usluge i negativne kursne razlike	3,472.70	3,472.70	0.00	0.00	3,472.70	3,430.39			
4147	Konsultantske usluge, projekti i studije	10,000.00	10,000.00	0.00	0.00	10,000.00	10,660.00			
4149	Ostale usluge	569,990.94	569,990.94	2,473.40	-6,687.00	565,777.34	565,537.39			
2.1.5 (415)	**Rashodi za tekuće održavanje**	**43,213.50**	**43,213.50**	**0.00**	**0.00**	**43,213.50**	**42,503.45**	**43,213.50**	**43,213.50**	**42,503.45**
4153	Tekuće održavanje opreme	43,213.50	43,213.50	0.00	0.00	43,213.50	42,503.45			
2.1.6 (416)	**Kamate**	**1.00**	**1.00**	**0.00**	**0.00**	**1.00**	**0.00**	**1.00**	**0.00**	**0.00**
4161	Kamate rezidentima	1.00	1.00	0.00	0.00	1.00	0.00			
2.1.8 (418)	**Subvencije**	**2,190,000.00**	**2,190,000.00**	**400,000.00**	**-193,470.03**	**2,396,529.97**	**2,396,485.14**	**2,396,529.97**	**1,681,344.93**	**2,396,485.14**
4181	Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga	2,190,000.00	2,190,000.00	400,000.00	-193,470.03	2,396,529.97	2,396,485.14			
2.1.9 (419)	**Ostali izdaci**	**174,093.00**	**174,093.00**	**78,053.40**	**-3,100.00**	**249,046.40**	**229,590.00**	**249,046.40**	**194,183.76**	**229,590.00**
4191	Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	74,400.00	74,400.00	78,053.40	0.00	152,453.40	137,235.21			
4193	Izrada i održavanje softvera	31,752.00	31,752.00	0.00	-3,100.00	28,652.00	25,701.20			
4194	Osiguranje	3,800.00	3,800.00	0.00	0.00	3,800.00	2,839.78			
4195	Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama	63,700.00	63,700.00	0.00	0.00	63,700.00	63,630.91			
4196	Komunalne naknade	441.00	441.00	0.00	0.00	441.00	182.90			
2.3 (43)	**Transferi institucijama, pojedinicima, nevladinom i javnom sektoru**	**10,001.00**	**10,001.00**	**3,100.00**	**0.00**	**13,101.00**	**12,419.32**	**13,101.00**	**9,810.00**	**12,419.32**
431	**Transferi institucijama, pojedinicima, nevladinom i javnom sektoru**	**10,001.00**	**10,001.00**	**3,100.00**	**0.00**	**13,101.00**	**12,419.32**			
4314	Transferi nevladinim organizacijama	1.00	1.00	0.00	0.00	1.00	0.00			
4316	Transferi za jednokratne pomoći	0.00	4,960.68	3,100.00	0.00	8,060.68	7,380.00			
4318	Ostali transferi pojedincima	10,000.00	5,039.32	0.00	0.00	5,039.32	5,039.32			
2.4 (44)	**Kapitalni izdaci**	**2,850.95**	**2,850.95**	**0.00**	**0.00**	**2,850.95**	**1,039.39**	**2,850.00**	**2,968.46**	**1,039.39**
441	**Kapitalni izdaci**	**2,850.95**	**2,850.95**	**0.00**	**0.00**	**2,850.95**	**1,039.39**			
4415	Izdaci za opremu	2,850.95	2,850.95	0.00	0.00	2,850.95	1,039.39			
2.6 (46)	**Otplata dugova**	**1.00**	**1.00**	**2,119.52**	**0.00**	**2,120.52**	**2,119.52**	**2,120.52**	**6,953.50**	**2,119.52**
463	**Otplata obaveza iz prethodnog perioda**	**1.00**	**1.00**	**2,119.52**	**0.00**	**2,120.52**	**2,119.52**			
4630	Otplata obaveza iz prethodnog perioda	1.00	1.00	2,119.52	0.00	2,120.52	2,119.52			
2.7 (47)	**Rezerve**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**	**0.00**

Uvidom u Izvještaj o novčanim tokovima III (Obrazac 3) utvrđeno je da je subjekt revizije iskazao iznos izdataka iz rezerve od 0,00€. Takođe, Uvidom u Izvještaj o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve (Obrazac 9), broj 07-402/25-864 od 19.2.2024. godine utvrđeno je da je subjekt revizije iskazao utrošena sredstva tekuće budžetske rezerve u prethodnoj i tekućoj godini u iznosima od 0,00€. U postupku revizije, uvidom u Zaključke Vlade Crne Gore, Rješenje o preusmjeravanju Ministarstva finansija i bazu podataka Glavne knjige Državnog trezora), utvrđeno je da su tokom 2024. godine subjektu revizije sa tekuće budžetske rezerve (4710) na poziciju subvencija za proizvodnju i pružanje usluga (4181) preusmjerena sredstva u iznosu od 400.000,00€.

Takođe, članom 3 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve ("Službeni list Crne Gore", br. 023/09) propisano je da se sredstva tekuće budžetske rezerve za obezbjeđenje nedostajućih sredstava za finansiranje redovne djelatnosti potrošačkih jedinica mogu koristiti u visini do 5% sredstava planiranih godišnjim zakonom o budžetu te potrošačke jedinice. Zakonom o budžetu Crne Gore za 2024. godinu planirana su sredstva Uprave u iznosu od

4.957.080,55€, što znači da 5% planiranih godišnjim zakonom o budžetu za subjekt revizije iznosi 247.854,03€.

Imajući u vidu navedeno, konstatuje se da subjekt revizije nije u skladu sa Pravilnikom u svojim finansijskim izvještajima (obrasci 3 i 9) pravilno iskazao sredstva utrošena iz tekuće budžetske rezerve u iznosu od 400.000,00€, kao i da je Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo finansija, u slučaju subjekta revizije premašilo dozvoljeni limit iz člana 3 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve.

Takođe, uvidom u Izvještaj o novčanim tokovima III (Obrazac 3) utvrđeno je da je subjekt revizije u koloni Plan iskazao sredstva koja su odobrena tekućim budžetom (dakle nakon rebalansa i preusmjeravanja). IPSAS standard za gotovinsko računovodstvo (Cash basis IPSAS) međutim u svom odjeljku 1.7 „Prezentacija budžetskih informacija u finansijskim izvještajima" jasno zahtjeva da potrošake jedinice u finansijskim izvještajima uz informacije o stvarno utrošenim budžetskim sredstvima objelodane i informacije o originalnom i finalnom budžetu (finalni budžet je ono što se u našem budžetskom sistemu podrazumjeva pod tekućim budžetom, dok je originalni budžet onaj koji je odobren zakonom). Uz ovo zahtjeva se i da budžetski korisnici u finansijskim izvještajima istaknu napomene da li su nastale razlike između originalnog i finalnog budžeta posledica realokacije (preusmjeravanja) unutar budžeta ili nekih drugih faktora (paragrafi 1.7.8, 1.7.17, 1.7.23). Budući da propisani okvir finansijskog izvještavanja (Obrazac 3) ne podržava iskazivanje svih, shodno primenjivom IPSAS-u (član 7 Pravilnika), obavezujućih budžetskih informacija (informacije o orginalnom i finalnom budžetu) u izvještajima o novčanim tokovima bi bilo sa aspekta fiskalne transparentnosti pravilnije iskazati finalni budžet u koloni „Plan" Obrasca, naročito jer predmetni IPSAS zahtjeva da se u poređenju sa izvršenjem koristi finalni budžet, što je subjekt revizije i iskazao. Ovo međutim nije zadovoljavajući način prezentiranja budžetskih informacija, te je potrebnu u skladu sa tim izvršiti usklađivanje obrazaca propisanih članom 2 Pravilnika sa članom 7 istog, odnosno primjenjivim računovodstvenim standardima za javni sektor (Cash basis IPSAS).

- **Preporučuje se subjektu revizije da u finansijskim izvještajima (obrasci 3, 8 i 9) iskazuje stanja gotovine i gotovinskih ekvivalenata (stanja na žiro računima kod poslovnih banaka), primitke (donacije) i izdatke (tekuća budžetska rezerva), iskazuje u skladu sa članovima 2 i 7 Pravilnika, odnosno u skladu sa relevantnim IPSAS standardima (Cash basis IPSAS).**

- **Takođe, preporučuje se Vladi i Ministarstvu finansija Crne Gore da obezbjede poštovanje člana 3 Pravilnika o bližim kriterijumima za korišćenje sredstava tekuće i stalne budžetske rezerve, te da važeći okvir izvještavanja (obrasci iz Pravilnika) usklade sa zahtjevima relevantnog IPSAS standarda na koji upućuje član 7 Pravilnika, a naročito u dijelu objelodanjivanja i prezentacije budžetskih informacija (originalni i finalni budžet).**

Konačno, ubidom u Obrascu 5 - Izvještaja o neizmirenim obavezama iskazao ukupno stanje obaveza (obaveze za ostale tekuće izdatke) na dan 31.12. prethodne i tekuće (2024.) godine u iznosima: 119.336,60€ i 261.675,59€.

U postupku revizije je utvrđeno da subjekt revizije ne obezbjeđuje evidencije za klasu 2 računa budžeta – Obaveze, a odgovorno lice je navelo da kroz Glavnu knjigu Državnog trezora nema obezbjeđen pristup klasi 2, što jeste konstatovan dugogodišnji sistemski nedostatak. Takođe, iz uvida u pomoćne poslovne evidencije koje je dostavio subjekt revizije utvrđeno je da isti ne obezbjeđuje evidentiranje obaveza na klasi 2. U postupku revizije zatraženo je od odgovornog lica da za iskazane obaveze u Obrascu 5 subjekt revizije prezentira ovjerene izvode otvorenih stavki i eventualno druge dokaze o usaglašavanju obaveza, što nije učinjeno. Imajući u vidu da je odgovorno lice navelo da subjekt revizije ne usaglašava obaveze na kraju obračunskog perioda, državni revizor je predložio da se stanje obaveza potvrdi putem eksternih konfirmacija koje bi subjekt revizije uputio dobavljačima i ostalim trećim stranama prema kojim postoje iskazane obaveze, što takođe nije učinjeno, uz usmeno obrazloženje odgovornog lica da ne vjeruje evidencijama istih. Državni revizor je zatražio da subjekt revizije u vezi sa obavezama sačini službenu izjavu, što je i učinjeno. Subjekt revizije je državnom revizoru dostavio Izjavu, broj 007-402/25-1917 od 8.4.2025. godine, sledeće sadržine:

„Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove ne ovjerava izvode otvorenih stavki sa svim dobavljačima na kraju poslovne godine, osim u slučaju kada oni dostave na ovjeru i potvrdjivanje.

Obzirom da se neizmirene obaveze prikazane obrascem 5. odnose na obaveze prema Veterinarskim ambulantama i drugim vršiocima javnih poslova, sa kojima imamo zaključene ugovore i dugogodišnju saradnju, nijesmo sravnjivali obaveze, niti su vršioci javnih poslova zahtijevali sravnjenje.

Sve prispjele fakture, koje su prošle provjere, evidentirane su u Djelovodniku UBHVFP i u internoj dostavnoj knjizi, Službe za finansije i javne nabavke.

Obzirom da se Program mjera obavezne zdravstvene zaštite životinja ne vezuje za budžetsku godinu, već da se sprovodi u tekućoj i narednoj godini, odnosno do donošenja novog Programa mjera obavezne zdravstvene zaštite životinja, Uprava može obavezu plaćanja prebaciti u narednoj godini.

Uprava je početkom 2025. godine uložila maksimalne napore da isplati neizmirene obaveze po osnovu sprovodjenja mjera obavezne zdravstvene zaštite životinja iz 2024. godine, uz limitirajući faktor-privremeno finansiranje u januaru i februaru mjesecu.

Napominjemo, da se i prethodnih godina dešavalo, da se neizmirene obaveze prebacuju u narednoj godini i da se nikad nije desilo da neko od vršioca javnih poslove pokrene postupak za naplatu potraživanja".

Shodno Detaljnom planu revizije potrebno je bilo utvrditi osnov iskazivanja obaveza, dokumentovanost i strukturu istih, kao i provjeriti da li su obaveze usaglašene sa IOS obrascima.

Imajući u vidu sve navedeno, konstatuje se da subjekt revizije nije sačinio u skladu sa Pravilnikom (Uputstvo za popunjavanje Izvještaja o neizmiranim obavezama) sačinio Obrazac 5 – Izvještaj o neizmirenim obavezama budući da u svojim poslovnim evidencijama nije obezbjedio evidentiranje obaveza na klasi 2. Takođe, obzirom da subjekt revizije na zahtjev državnog revizora nije prezentirao IOS obrasce, odnosno da je dao Izjavu da ne usaglašava obaveze sa dobavljačima na kraju obračunskog perioda, kao i da nije prihvatio da se stanje obaveza iskazano u Obrascu 5 za potrebe

revizije potvrdi eksternim konfirmacijama, a obzirom da je evidentan rast iskazanih obaveza u odnosu na prethodnu godinu i da se stanje obaveza zbog nedostatka knjigovodstvenih evidencija obaveza nije moglo u vremenu predviđenom za vršenje revizije potvrditi analizom ostalih evidencija (Djelovodnik UBHVFP i u interna dostavna knjiga) i finansijske dokumentacije (fakture i druga dokumenta), državni revizor izražava rervu na cjelokupan iskazani iznos obaveza subjekta revizije u Obrascu 5, na dan 31.12.2024. (261.675,59€). U skladu sa navedenim državni revizor predlaže sledeće preporuke:

- **Preporučuje se subjektu revizije, da** do uspostavljanja sistemskog rješenja u Glavnoj knjizi trezora**, u svojim pomoćnim knjigovodstvenim evidencijama obezbjedi evidentiranje obaveza na klasi 2, na način kako je to propisano Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji, te da izvještavanje vrši na osnovu predmetnih evidencija, u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave (članovi 2 i 7 i prateće Uputstvo).**

- **Preporučuje se da Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo finansija, omogući potrošačkim jedinicama pristup klasi 2 računa budžeta, te da u okviru Glavne knjige Državnog trezora osigura evidentiranje svih, a ne samo dospjelih, obaveza, u skladu sa članom 1 Pravilnika o jedinstvenoj klasifikaciji, odnosno članom 7 Pravilnika o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja (član 7 - IPSAS).**

3.8 Primici

Uprava je u Izvještaju o novčanim tokovima III iskazala primitke za 2024. godinu u iznosu od 5.003.014,16€, od čega se na opšte prihode odnosilo 4.992.354,16€, dok se na prihode od donacija odnosilo 10.660,00€.

U Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove postoje računi na koji se slivaju prihodi od aktivnosti koje sprovode njihove službenici, ali se prihod ne evidentira u Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, već se sav prihod evidentira u Ministarstvu finansija i tretira se kao državni prihod. **Kompletan prihod naplaćen po osnovu administrativnih taksi i novčanih kazni u 2024. godini iznosio je 2.367.835,61€, i veći je za 9,59% procenata u odnosu na 2023. godinu.**

U **2023. godini** je ukupna naplata po osnovu ovih prihodnih računa iznosila **2.160.544,02€.**

Podatke o naplaćenim prihodima ovlašćene osobe iz Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove dobijaju od Ministarstva finansija na kraju svake poslovne godine, ili po zahtjevu.

Na računu br. 832000000316143373- Administrativna taksa u oblasti veterine-Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, od 01.01.2024.godine do 31.12.2024.godine uplaćeno je ukupno 673.945,20€, što je za 0,22% više nego u 2023.godini.

Na računu br. 832000000316142209- Administrativna taksa u oblasti bezbjednosti hrane- Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, od 01.01.2024.godine do 31.12.2024.godine uplaćeno je ukupno 1.035.083,45€, što je za 5,13% više nego u 2023.godini.

Na računu br. 832000000316141142- Administrativna taksa u oblasti fitosanitarnih poslova- Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, od 01.01.2024.godine do 31.12.2024.godine uplaćeno je ukupno 565.878,99€, što je za 31,38% više nego u 2023.godini.

Na računu br. 832000000005203471- Novčane kazne koje izriče inspekcija za hranu- Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, od 01.01.2024.godine do 31.12.2024.godine uplaćeno je ukupno 87.109,59€, što je za 19,79% više nego u 2023.godini.

Na računu br. 832000000007171698- Novčane kazne za prekršaje koje izriče Veterinarska inspekcija- Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, od 01.01.2024.godine do 31.12.2024.godine uplaćeno je ukupno 1.510,00€, što je za 102,6% više nego u 2023.godini.

Na računu br. 832000000000617214- Novčane kazne koje izriče Fitosanitarna inspekcija- Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, od 01.01.2024.godine do 31.12.2024.godine uplaćeno je ukupno 4.308,38€, dok u 2023.godini nije bilo uplata po ovom osnovu.

Prihodima sa ovih računa ne raspolaže Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, već se isti smatraju državnim prihodom shodno Naredbi o načinu uplate javnih prihoda br. 121/2023 od 29.12.2023. godine, i nalaze se u evidencijama Ministarstva finansija, a podaci o naplati za čitavu godinu se na kraju godine dostavljaju Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

U postupku revizije utvrđeno je da su prihodi po osnovu kazni koje izriču veterinarska i fitosanitarna inspekcija prilično niski, dok u 2023. godini, nije bilo prihoda po osnovu novčanih kazni koje izriče fitosanitarna inspekcija, a prihoda od kazni koje izriče veterinarska inspekcija gotovo da nije bilo. U postupku revizije utvrđeno je da Uprava za bezbjednost hrane ne raspolaže sa dovoljnim brojem inspektora, jer u pojedinim opštinama nema nijednog inspektora iz oblasti veterine, bezbjednosti hrane i fitosanitarnih poslova, što znatno otežava adekvatan monitoring i kontrolu poštovanja zakona i propisa iz ovih oblasti, a samim tim i naplatu prihoda.

- **Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove treba da, u cilju unapređenja funkcionisanja inspekcijskog nadzora, preduzme mjere za jačanje kadrovskih kapaciteta, racionalno raspoređivanje postojećih resursa i efikasnije planiranje i praćenje terenskih aktivnosti.**

U postupku revizije i u komunikaciji sa ovlašćenim osobama utvrđeno je da Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove ne raspolaže sa podacima koliko

je prihoda naplaćeno po opštinama i ekspoziturama, što otežava praćenje učinka naplate i samim tim realizaciju sprovedenih aktivnosti inspektora na terenu.

3.9 Izdaci

Uprava je u 2024. godini u Izvještaju o novčanim tokovima III iskazala izdatke u ukupnom iznosu od 5.033.014,16€, a realizovani su sa pozicija kako je prikazano u sljedećoj tabeli.

Redni broj	Novčani tok - ekonomska klasifikacija	Plan 2024	Izvršenje		%
			Prethodna godina	Tekuća godina	
1	Bruto zarada i doprinosi na teret poslodavca	1,746,163.88 €	1,357,578.91 €	1,421,238.20 €	28.41%
2	Ostala lična primanja	8,600.00 €	11,465.87 €	3,831.07 €	0.08%
3	Rashodi za materijal	236,358.39 €	88,609.69 €	233,536.93 €	4.67%
4	Rashodi za usluge	663,688.49 €	720,691.04 €	660,251.14 €	13.20%
5	Tekuće održavanje	43,213.50 €	43,213.50 €	42,503.45 €	0.85%
6	Kamate	1.00 €			0.00%
7	Subvencije	2,396,529.97 €	1,681,034.93 €	2,396,485.14 €	47.90%
8	Ostali izdaci	249,046.40 €	194,183.76 €	229,590.00 €	4.59%
9	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javno	13,101.00 €	9,810.00 €	12,419.32 €	0.25%
10	Kapitalni izdaci	2,850.00 €	2,968.46 €	1,039.39 €	0.02%
11	Otplata dugova	2,120.52 €	6,953.50 €	2,119.52 €	0.04%
Ukupni izdaci		**5,361,673.15 €**	**4,116,509.66 €**	**5,003,014.16 €**	100.00%

Realizovani izdaci se odnose na izdaci za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca u iznosu od 1.421.238,20€, ostala lična primanja 3.831,07€, rashode za materijal u iznosu od 233.536,93€, rashode za usluge u iznosu od 660.251,14€, rashode za tekuće održavanje u iznosu od 42.503,45€, subvencije 2.396.485,14€, ostale izdatke u iznosu od 229.590,00€, transfere institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru u iznosu od 12.419,32€ i kapitalne izdatke u iznosu od 1.039,39€ i otplatu duga u iznosu od 2.119,52€.

Shodno prezentiranim podacima, najveće učešće u ukupnim izdacima imaju izdaci za subvencije u iznosu od 47,90%, izdaci za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca sa 28,41%, rashodi za usluge sa 13,20%, itd.

Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca (pozicija 411)

Na računu Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca evidentiraju se zahtjevi za plaćanje i sva plaćanja koja se odnose na neto zarade, poreze, opštinske prireze i doprinose koji se plaćaju iz i na lična primanja.

Za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca zaposlenih u Upravi, u 2024. godini planirana su sredstva u iznosu od 1.746.163,88€.

Revizijom je utvrđeno da su bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca obračunati i iskazani u glavnoj knjizi državnog trezora u iznosu od 1.421.238,20€, od čega su rashodi neto zarada iskazani u iznosu od 1.047.772,72€, troškovi poreza na zarade u iznosu od 67.416,59€, doprinosa na zarade zaposlenog u iznosu od 184.985,05€, doprinosa na teret poslodavca 111.623,42€ i prireza na porez 9.440,42€.

Ek kl 4	Opis	Iznos
4111	Neto zarade	1,047,772.72
4112	Porez na zarade	67,416.59
4113	Doprinosi na teret zaposlenog	184,985.05
4114	Doprinosi na teret poslodavca	111,623.42
4115	Opštinski prirez	9,440.42
Ukupno		**1,421,238.20**

Na prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove se primjenjuju odredbe Zakona o državnim službenicima i namještenicima a obračun zarada se vrši u skladu sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru i Granskim kolektivnim ugovorom za oblast uprave i pravosuđa br. 04-430/23-774/1 od 14.02.2023. godine.

Revizijom je utvrđeno da su doprinosi za profesionalnu rehabilitaciju invalida za 2023. godinu uplaćeni u martu 2024. godine u iznosu od 39.967,67€, dok su doprinosi za profesionalnu rehabilitaciju invalida za 2024. godinu uplaćivani parcijalno u 2024. godini, i to u aprilu u iznosu od 2.566,20€, u septembru u iznosu od 3.753,07€ i decembru u iznosu od 2.368,80€.

U postupku revizije utvrđeno je da se obračun zarada vrši u Službi za finansijske poslove.

Obračun zarada vrši se u skladu sa Zakonom o zaradama zaposlenih u javnom sektoru. Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove nema usvojenu Internu proceduru za obračun zarada koja bi trebala biti sastavni dio Knjige procedura ovog organa. Pristup obračunu zarada ostvaruje se na osnovu Ugovora o izdavanju i korišćenju kvalifikovanog certifikata, kojim je ovlašćenje dodijeljeno za 2 zaposlene iz Službe za finansijske poslove. U Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove izvršena je podjela dužnosti između osoba koja vrše obračun zarada i naknada i osoba koje vrše isplatu istih, a bazi podataka za obračun zarada i naknada mogu pristupiti samo ovlašćena lica.

U postupku revizije utvrđeno je da je Uprava donijela Interno pravilo za obračun i isplatu zarada koje je sastavni dio Knjige procedura koja je objavljena na sajtu.

U postupku revizije utvrđeno je da se obračun zarada vrši u skladu utvrđenim koeficijentima zaposlenih u Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

Obračun zarada se vrši nakon dostavljanja spiskova o prisustvu zaposlenih na poslu, a koji sadrži podatke o ostvarenim časovima rada, i razlozima izostanka ili ranijeg izlaska sa posla.

Na osnovu dostavljenih spiskova odnosno evidencija o prisustvu zaposlenih na poslu, u postupku revizije utvrđeno je da ne postoje podaci o prisustvu na poslu službenika Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove koji svoje radne zadatke obavljaju van teritorije Podgorice, odnosno po opštinama širom Crne Gore. Podaci o prisustvu se vode samo za zaposlene službenike koji rade na teritoriji Podgorice.

- **Preporučuje se Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove da uspostavi vođenje evidencije o prisustvu na poslu za zaposlene iz ostalih opština širom Crne Gore, odnosno van teritorije Podgorice, u skladu sa članom 19 stav 7 Zakona o radu, kako bi se obezbijedile veća transparentost i bolja kontrola rada zaposlenih.**

U postupku revizije utvrđeno je da je obračun zarada zaposlenih koji se nalaze na bolovanjima vršen nakon uredno dostavljenih doznaka, odnosno izvještaja za obračun naknade zarade za vrijeme privremene spriječenosti za rad. Svim zaposlenima na kraju svakog mjeseca se dostavlja platna lista sa obračunatom i isplaćenom bruto zaradom za taj mjesec.
U toku 2024. godine za ukupno 23 lica je isplaćen varijabilni dodatak na zaradu, u ukupnom bruto iznosu od 4.262,08€. Varijabile su isplaćivane u martu, za 7 zaposlenih u bruto iznosu od 1.863,89€, u junu za 5 zaposlenih u bruto iznosu od 1.331,35€, u septembru za 10 zaposlenih u bruto iznosu od 2.662,70€, i decembru za 11 zaposlenih u bruto iznosu od 2.928,87€. Na isplaćene varijabile uredno su obračunati i isplaćeni pripadajući porezi i doprinosi.

U postupku revizije utvrđeno je da subjekt revizije u junu, julu i novembru mjesecu 2024. godine nije u propisanom roku dostavio IOPPD obrasce Poreskoj upravi, što nije u skladu sa članom 47 tačka 2 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica tačkom 3, član 47 istog Zakona i članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje

- **Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je dužna da podnosi IOPPD obrasce Poreskoj upravi u rokovima i na način propisan odredbama člana 47 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i članom 5 Pravilnika o obliku, sadržini, načinu popunjavanja i dostavljanja jedinstvenog obrasca izvještaja o obračunatom i plaćenom porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.**

Zarade zasposlenih za redovan i minuli rad su obračunate u iznosu od 1.052.566,55€, i iste se obračunavaju na mjesečnom nivou u okviru programa za obračun zarada. U sistemu su obezbijeđeni podaci o imenu i prezimenu zaposlenog, radnog mjesta, koeficijenta za svako radno mjesto, minuli staž, broja radnih sati, zaradu za redovan rad, bolovanja isplaćena u punom iznosu (100%), bolovanja isplaćena u umanjenom iznosu (90%), porodiljskog i trudničkog bolovanja, pripravničkog rada, rada na državne i vjerske praznike, noćni rad, uvećanje zarada i naknada zarada po više osnova.
Zarada za redovan rad se obračunava u skladu sa Zakonom o zaradama u zaposlenih u javnom sektoru.

Naknade za vrijeme privremene spriječenosti za rad se obračunavaju u skladu sa dostavljenim Izvještajima o spriječenosti za rad od strane izabranih doktora

zaposlenih. Zarade u ovim slučajevima se obračunavaju i isplaćuju u skladu sa važećom regulativom.

Naknade zarada po osnovu održavanja trudnoće i porodiljskog odsustva se obračunavaju shodno dostavljenim izvještajima izabranih doktora.

U postupku revizije utvrđeno je da je po osnovu privremene spriječenosti za rad (bolovanje 100%) u 2024. godini isplaćeno je 4.183,89€, dok je po osnovu privremene spriječenosti za rad (bolovanje 90%) isplaćeno 23.849,81€. Po osnovu trudničkog bolovanja isplaćeno je 4.198,16€, dok je po osnovu porodiljskog bolovanja isplaćeno 28.730,50€.

Struktura bruto zarada	Iznos	% učešća
REDOVAN RAD	1,052,566.55	82.54%
BOLOVANJE 100%	4,183.89	0.33%
BOLOVANJE 90%	23,849.81	1.87%
PORODILJSKO BOLOVANJE	28,730.50	2.25%
TRUDNIČKO BOLOVANJE	4,198.16	0.33%
DODATAK UPRAVI	161,646.44	12.68%
Ukupno	1,275,175.35	100.00%

U postuku revizije utvrđeno je da se u Upravi za bezbjednost hrane u toku 2024. godine isplaćivao dodatak na zaradu u visini od 30%, za 53 zaposlena lica, od kojih 17 zaposlenih u Sektoru za veterinu, 15 zaposlenih u Sektoru za bezbjednost hrane, 19 zaposlenih u Sektoru za fitosanitarne poslove i 2 zaposlena u Sektoru za informacione tehnologije, u skladu sa članovima 17 i 35 Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru i članova 4, 5 i 18 Odluke o dodatku na osnovnu zaradu za obavljanje poslova na određenim radnim mjestima.

U postupku revizije utvrđeno je da je po ovom osnovu u toku 2024. godine isplaćeno 161.646,44€.

Dodatak na zaradu se isplaćuje inspektorima za sve tri oblasti, načelnicima u Sektoru za bezbjednost hrane i Sektoru za veterinu, kao i za dvoje službenika Službe za opšte poslove i ljudske resurse, koji obavljaju poslove iz oblasti informacionih tehnologija.

Zapošljavanje

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, broj 01-142/22-176/2 od 02.02.2022. godine sistematizovano je 126 radnih mjesta od kojih je popunjeno 91 radno mjesto. Revizijom je utvrđeno da se broj zaposlenih u Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove kretao od 90 zaposlenih na početku godine, dok je na kraju godine bilo 91 zaposleno lice.

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je 27.03.2024. godine donijela Kadrovski plan za 2025. godinu sa projekcijama za 2026. godinu. Planom je predviđeno zapošljavanje ukupno 20 službenika, 10 u 2025. godini i 10 u 2026. godini. Kadrovsku evidenciju vodi službenik Uprave imenovan za vođenje kadrovske evidencije.

Aktom broj 02-100/24-3407/2 od 07.06.2024. godine, Ministarstvo finansija je Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove dostavilo potvrdu o obezbijeđenim finansijskim sredstvima za zapošljavanje ukupno 11 izvršilaca i jednog pripravnika.

U toku 2024. godine raspisano je 10 oglasa za zapošljavanje na neodređeno, i 1 oglas za pripravnika. Zapošljeno je ukupno 6 lica na neodređeno i 1 pripravnik. Prema podacima dobijenim od ovlašćenih osoba u upravi, zapošljeno je jedno lice van kadrovskog plana, a Ministarstvo finansija je dalo saglasnost za zapošljavanje. Za dva oglasa raspisana u 2024. godini postupak zapošljavanja je u toku, dok za dva radna mjesta nije bilo prijavljenih. Za jedan oglas raspisan u 2024. godini, postupak zapošljavanja je završen u februaru 2025. godine.

Revizijom je utvrđeno da je od 6 novozaposlenih službenika samo jedan službenik posjedovao dokaz o položenom ispitu za rad u državnim organima. Ostali službenici su dužni da tokom 2025. godine polože ispit za rad u državnim organima u roku od jedne godine, u skladu sa članom 34 stav 3 Zakona o državnim službenicima, ili će im u suprotnom po sili zakona prestati radni odnos. U postupku revizije utvrđeno je da do sada ni za jedno od navedenih lica nije istekao period od jedne godine, za koji su obavezni da polože ispit za rad u državnim organima..

U postupku revizije kontrolisana su sva lica zapošljena u 2024. godini. Za sve zaposlene su uredno pokrenuti i sprovedeni postupci javnog oglašavanja kod Uprave za ljudske resurse. Odluka o izboru kandidata donijeta je u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima u roku od 10 dana, od dana dostavljanja Liste za izbor kandidata od strane Uprave za ljudske resurse.

U aktu o sistematizaciji su definisani opis poslova, ovlašćenja i odgovornosti kao i jasna organizaciona struktura i gradacija unutar subjekta revizije. Medjutim, u aktu o sistematizaciji Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove kod radnih mjesta u zvanju ekspertski kadar – veterinarski inspektor nije unijet poseban uslov rada – položen ispit za službenog veterinara a što nalaže član 140 Zakona o veterinarstvu. Takođe pojedini veterinarski inspektori nemaju uvjerenje da su pred naležnom Komisijom položili taj ispit.

- **Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslova treba da u aktu o sistematizaciji za radna mjesta veterinarskih inspektora propiše poseban uslov položen stručni ispit za službenog veterinara na osnovu člana 140 a u vezi sa članom 168 Zakona o veterinarstvu, kao i da obrazuje ispitnu komisiju za polaganje ispita za službenog veterinara shodno Pravilniku o programu i načinu polaganja stručnog ispita za službenog veterinara.**

Ostala lična primanja (pozicija 412)

U postupku revizije utvrđeno je da su sa pozicije 412 - Ostala lična primanja isplaćeni izdaci u iznosu od 3.831,07€ koji su se odnosili na isplatu otpremnina (4125) u iznosu

od 1.530,67€, jubilarne nagrade (4124) u iznosu od 216,00€ i ostalih naknada (4127) u iznosu od 2.084,40€.

U postupku revizije je utvrđeno da su po osnovu otpremnina isplaćeni izdaci u iznosu od 1.530,67€ po rješenju br. 001-104/23-UPI-94/2 jednom licu u iznosu od 17 obračunskih vrijednosti koeficijenta, u skladu sa Odlukom o otpremnini zaposlenih u javnom sektoru br. 07-011/23-129/2.

Revizijom je utvrđeno da su sa pozicije 4124 - Jubilarne nagrade isplaćeni izdaci u iznosu od 216,00€ za jedno lice po osnovu rješenja za 20 godina neprekidnog rada u Upravi. Rješenje je donijeto na osnovu zahtjeva, shodno članu 15 Granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa.

Na poziciji ostale naknade (4127) su evidentirani izdaci i 2.084,40€, koje se odnose na na isplate naknada Predsjedniku sindikata Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u iznosu od 1.404,00€, obračunate i uplaćene poreske obaveze u iznosu od 636,23€ i prirez u iznosu od 44,17€. Revizijom je utvrđeno da je u 2024. godini isplaćeno 13 mjesečnih naknada predsjedniku u iznosu od 1,2 obračunske vrijednosti koeficijenata saglasno odredbama člana 24 Granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa.

Rashodi za materijal (pozicija 413)

Na računu rashodi za materijal evidentiraju se zahtjevi za plaćanja i plaćanja koja se odnose na: materijal, energiju, gorivo i ostale vrste materijala.

Sredstva na ovoj poziciji planirana su u iznosu od 236.358,39€, utrošeno je 233.536,93€ odnosno 98,81% odobrenog iznosa. Uvidom u evidentirane izdatke na navedenoj poziciji je utvrđeno da se isti odnose na izdatke za administrativni materijal u iznosu od 83.373,08€, materijal za zdravstvenu zaštitu u iznosu od 89.195,31€, rashode za energiju u iznosu od 606,39€ i rashode za gorivo u iznosu od 60.362,15€.

Administrativni materijal (poziciji 4131)

Tekući budžet za izdatke na poziciji 4131 – Administrativni materijal je iznosio 83.373,08 €. Izvršenje je bilo 83.373,08 €. Izvor finansiranja su bila budžetska sredstva. Revizorski uzorak iznosi 59.801,10 €.
Revizijom je utvrđeno da se izdaci obuhvaćeni uzorkom odnose na: izradu blokova i naljepnica u iznosu od 2.769,01€, realizaciju Kampanje podizanja svijesti – Afrička kuga svinja u iznosu od 46.783,44€, nabavku ušnih markica za ovce, svinje i goveda u iznosu od 6.447,04€, nabavku goriva u iznosu od 82,47€, promotivnog materijala u iznosu od 1.249,22€ i novogodišnju proslava za zaposlene u iznosu od 2.470,00€.

Rashode za gorivo u iznosu od 82,47€ trebalo je evidentirati na poziciji 4135 a izdatke za organizovanje novogodišnje proslave u iznosu od 2.470,00€ na poziciji 4149 shodno Pravilniku.

- **Subjekt revizije treba da izdatke evidentira na odgovarajućim računima u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.**

Materijal za zdravstvenu zaštitu (pozicija 4132)

Tekući budžet za izdatke na poziciji 4132 – Materijal za zdravstvenu zaštitu je iznosio 89.195,31 €. Izvršenje je bilo 89.195,31€. Izvor finansiranja su bila budžetska sredstva. Revizorski uzorak iznosi 84.863,56€.
Izdaci obuhvaćeni uzorkom odnose na: nabavku ušnih markica (oznaka) za ovce, svinje i goveda u iznosu od 22.427,04€, pregledne rukavice u iznosu od 45,60€, veterinarski materijal za uzorkovanje u iznosu od 8.978,20€, vakcine protiv bjesnila pasa u iznosu od 18.008,10€
- vakcine tuberkulin i against antrax u iznosu od 27.285,00€, mikročip sa aplikacijom za identifikaciju pasa u iznosu od 4.813,38€, PVC boce u iznosu od 24,65€, sterilne posude za uzorkovanje u iznosu od 3.281,59€.

Računi/otpremnice na osnovu kojih su vršena plaćanja za nabavku ušnih markica za životinje u iznosu 22.427,04 € i nabavku BSE sampling kit u iznosu od 8.978,20 € nisu potpisane od strane primaoca robe.

- **Subjekt revizije treba da obezbijedi da se prijem robe dokumentuje potpisom ovlašćenog lica na računu ili otpremnici, prije izvršenja plaćanja, radi obezbjeđenja dokaza o isporuci i unapređenja kontrole izvršenja ugovorenih obaveza.**

Rashodi za energiju (pozicija 4134)

Tekući budžet za izdatke na poziciji 4134 – Rashodi za energiju je iznosio 700,00 €. Izvršenje je iznosilo 606,39 €. Izvor finansiranja su bila budžetska sredstva. Revizorski uzorak iznosi 517,54 €.
Plaćanja su vršena za naknadu za korišćenje električne energije dobavljaču Luka Bar ad koja je ustupila svoje kancelarije graničnoj inspekciji. Ustupanje prostora nije dokumentovano ugovorom niti drugim pisanim aktom. Prema riječima službenice za finansije V.L., Luka Bar je ustupila kancelarije za inspektore UBHVFP uz dogovor da Uprava plaća troškove el. energije. Izdaci su dokumentovani mjesečnim računima i izvještajima o potrošenoj struji.

Rashodi za gorivo (pozicija 4135)

Za poziciju **4135 – Rashodi za gorivo**, u 2024. godini planiran je iznos od **63.090,00 €**, a izvršenje je iznosilo **60.362,15 €**, odnosno **95,68%** budžetiranih sredstava.

Revizorskim uzorkom obuhvaćeni su rashodi u iznosu od **43.103,33 €**, koji se odnose na nabavku goriva na osnovu ugovora:

- **br. 007-426/23-4694** od 17.10.2023. (vrijednost: 70.000,00 € sa PDV-om),
- **br. 007-426/24-4623** od 18.10.2024. (vrijednost: 63.000,00 € sa PDV-om).

Ugovori su zaključeni nakon sprovedenih postupaka javnih nabavki preko **Uprave za državnu imovinu**, u okviru sistema centralizovane nabavke.

Rashodi su dokumentovani zbirnim nalozima za plaćanje dobavljaču **Jugopetrol AD**, sa jasno navedenim količinama goriva i cijenama.

Revizijom nisu utvrđene nepravilnosti u planiranju, realizaciji i dokumentovanju rashoda na ovoj budžetskoj poziciji.

Rashodi za usluge (pozicija 414)

Na računu rashodi za usluge evidentiraju se zahtjevi za plaćanja i plaćanja koja se odnose na: službena putovanja, reprezentaciju, komunikacione usluge, bankarske usluge i negativne kursne razlike, usluge prevoza, advokatske, notarske i pravne usluge, konsultantske usluge, projekte i studije, usluge stručnog usavršavanja kao i ostale usluge.

Sredstva na ovoj poziciji su planirana tekućim budžetom u iznosu od 663.688,49€, a utrošeno je 660.251,14€, odnosno 99,48% odobrenog iznosa. Uvidom u evidentirane izdatke na navedenoj poziciji je utvrđeno da se isti odnose na izdatke za službena putovanja u iznosu od 65.275,22€, reprezentaciju 368,12€, komunikacione usluge 14.980,02€, bankarske usluge i negativne kursne razlike u iznosu od 3.430,39€, konsultantske usluge 10.660,00€, i ostale usluge u iznosu od 565.537,39€.

Službena putovanja (pozicija 4141)

Tekući budžet za izdatke na ekonomskoj poziciji 4141 – Službena putovanja, u analiziranom periodu, iznosio je 65.286,07 €, dok je izvršenje bilo 65.275,22 €, što predstavlja gotovo potpunu realizaciju budžetskih sredstava (99,98%). Cjelokupan iznos finansiran je iz budžetskih sredstava.

Revizorski uzorak obuhvatio je rashode u ukupnom iznosu od 29.467,22 €. Od toga, iznos od 24.525,49 € odnosi se na službena putovanja u zemlji. Troškovi su se odnosili na dnevnice, smještaj i ishranu zaposlenih koji su putovali u različite crnogorske opštine radi vršenja inspekcijskog nadzora i drugih službenih zadataka. Ostatak uzorka, u iznosu od 4.941,73 €, odnosi se na službena putovanja u inostranstvo, koja su realizovana radi prisustva zaposlenih na radionicama, konferencijama i službenim sastancima van Crne Gore.

Za svako službeno putovanje, bilo u zemlji ili inostranstvu, izdavani su odgovarajući nalozi za službeni put, u skladu sa Uredbom o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru. Nakon završetka putovanja, zaposleni su dostavljali izvještaje o službenom

putu, uz priloženu dokumentaciju kojom su pravdali nastale troškove, kao što su računi za smještaj, karte i drugi relevantni dokazi.

Reprezentacija (pozicija 4142)

Tekući budžet za izdatke na ekonomskoj poziciji 4142 – Reprezentacija iznosio je 521,66 €, dok je izvršenje bilo 368,12 €, što predstavlja realizaciju od oko 70,5%. Sredstva su u potpunosti obezbijeđena iz budžeta.

Plaćanja po ovom osnovu vršena su prema dobavljačima A.D. Plantaže i SS Sergije Stanić, za pružene ugostiteljske usluge. Troškovi su bili dokumentovani urednim fakturama koje su ispostavili navedeni dobavljači.

Međutim, tokom revizije je konstatovano da subjekt revizije nije donio interni akt kojim bi se uredila pitanja u vezi sa troškovima reprezentacije. Nedostatak takvog dokumenta može dovesti do neujednačenog postupanja, nejasnoća u pogledu opravdanosti troškova i otežanog nadzora nad potrošnjom.

Komunikacione usluge (pozicija 4143)

Tekući budžet za izdatke na ekonomskoj poziciji 4143 – Komunikacione usluge iznosio je 18.630,09 €, dok je izvršenje bilo 14.980,02 €, što predstavlja realizaciju od oko 80,4%. Cjelokupan iznos finansiran je iz budžetskih sredstava.

U okviru ove pozicije, za usluge fiksne i mobilne telefonije pružene od strane Crnogorskog Telekoma a.d. plaćeno je ukupno 10.352,79 €. Ovi izdaci su dokumentovani mjesečnim fakturama, i to jednim zbirnim računom za mobilnu telefoniju i sa dva odvojena računa za fiksnu telefoniju.

Pored toga, za usluge dostavljanja pošiljki ukupno je plaćeno 4.627,23 €, od čega Pošti Crne Gore a.d. 4.116,86 €, firmi Montenomaks špedicija d.o.o. 434,40 € i DHL International Montenegro 75,97 €. Sve usluge dostave pošiljki bile su uredno dokumentovane odgovarajućim fakturama.

Na osnovu raspoložive dokumentacije, može se zaključiti da su izdaci na ovoj poziciji bili realizovani u skladu s predviđenim namjenama i da je odgovarajuća prateća dokumentacija obezbijeđena.

Bankarske usluge i negativne kursne razlike (pozicija 4144)

Tekući budžet za izdatke na poziciji 4144 – Bankarske usluge i negativne kursne razlike je iznosio 3.472,70 €. Izvršenje je bilo 3.430,39 €. Izvor finansiranja su bila budžetska sredstva.

Izdaci se odnose na provizije koje CKB i Erste banka, naplaćuju Upravi za isplatu zarada zaposlenima.

Konsultantske usluge, projekti i studije (pozicija 4147)

Tekući budžet za izdatke na ekonomskoj poziciji 4147 – Konsultantske usluge, projekti i studije iznosio je 10.000,00€, dok je izvršenje bilo 10.660,00€. Izvor finansiranja ovih izdataka bile su donacije.

Sredstva su utrošena za plaćanje asistenta koordinatora angažovanog u okviru IPA II programa, koji je sprovođen na osnovu zaključenog Sporazuma između Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja Crne Gore i Evropske agencije za bezbjednost hrane (EFSA), a u vezi sa projektom iz oblasti bezbjednosti hrane. Uloga koordinatora projekta, prema sporazumu, podrazumijevala je obavezu redovnog izvještavanja EFSA-e o sprovedenim ključnim aktivnostima.

Plaćanja za rad asistenta koordinatora vršena su kvartalno tokom 2024. godine, i to u iznosu od 2.650,00€ za prvi kvartal, dok je za svaki od preostala tri kvartala isplaćeno po 2.670,00€, što ukupno iznosi 10.660,00€.

Pozicija 4149 – Ostale usluge

Tekući budžet za poziciju 4149 – Ostale usluge iznosio je 565.777,34 €, dok je izvršenje bilo 565.537,39 €, odnosno 99,96% realizacije. Cjelokupan iznos finansiran je iz budžetskih sredstava. Revizorski uzorak obuhvatio je rashode u iznosu od 381.751,21 €.

Sredstva na ovoj poziciji planirana su za sprovođenje Programa fitosanitarnih mjera za 2024. godinu („Službeni list CG", br. 032/24), Programa mjera bezbjednosti i kvaliteta hrane i hrane za životinje („Službeni list CG", br. 030/24 i 055/24), drugih posebnih programa donesenih tokom godine, kao i za administrativno-tehničku podršku Uprave, uključujući izradu stručnih osnova za zakone i podzakonske akte i prateće usluge.

U skladu sa navedenim programima, Uprava je ugovorila usluge sa Institutom za javno zdravlje Crne Gore, Institutom za biologiju mora, Biotehničkim fakultetom i JU Specijalističkom veterinarskom ambulantom. Ovim izvršiocima plaćeno je ukupno 325.311,17 €. Usluge su obuhvatale: ispitivanje uzoraka krvi domaćih životinja, fizičko-hemijsku analizu različitih vrsta hrane, ispitivanje morske vode, izolaciju salmonele, analizu kvaliteta maslina i maslinovog ulja, te druge aktivnosti predviđene programima.

Uzorkom su obuhvaćeni i dodatni izdaci: naknada članu komisije za izradu akta o pesticidima (50,00 €), nabavka goriva od Jugopetrola (19.836,25€), uplate sindikalnoj organizaciji – 3.500,00€ za obilježavanje Međunarodnog dana žena i 16.400,00€ za jednokratnu pomoć zaposlenima, troškovi smještaja i ishrane zaposlenih tokom službenih aktivnosti (9.752,00€), kao i laboratorijski materijal od dobavljača Danlab (6.901,79€).

Uplate Reprezentativnoj sindikalnoj organizaciji (ukupno 19.900,00 €) i nabavka goriva (19.836,25 €) evidentirane su na poziciji 4149 – Ostale usluge. Iako su uplate sindikatu

dokumentovane rješenjima sa pravnim osnovom u članu 24, stav 2, alineja 2 Granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa, način evidentiranja nije usklađen sa važećim pravilima budžetske klasifikacije.

- **Subjekt revizije treba da troškove evidentira na odgovarajuće budžetske pozicije, shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština.**

Rashodi za tekuće održavanje (pozicija 415)

Na ekonomskoj poziciji 415 – Tekuće održavanje, planirana su sredstva u iznosu od 43.213,50 €, a izvršenje je iznosilo 42.503,45 €, što predstavlja 98,36% realizacije. Cjelokupan iznos finansiran je iz budžetskih sredstava. Revizijom je obuhvaćeno 28.994,88 € izdataka.

Utvrđeno je da se svi rashodi odnose na **tekuće održavanje opreme** (pozicija 4153), konkretno na održavanje voznog parka. Izdaci obuhvaćeni uzorkom odnose se na:

- **Usluge registracije, tehničkog pregleda i šlepanja vozila** u iznosu od 9.266,87 € (dobavljač: Lovćen Auto doo). Registrovano je ukupno 37 vozila. Navedeni izdaci nisu evidentirani na za to predviđenoj budžetskoj poziciji.
- **Usluge servisiranja vozila** u iznosu od 19.728,01 € (dobavljač: Auto Officina doo).

Sve usluge su uredno dokumentovane fakturama koje sadrže podatke o vrsti usluge, količini i registarskim oznakama vozila na kojima su usluge izvršene.

Subvencije (pozicija 418)

Na računu subvencije evidentiraju se zahtjevi za plaćanja i plaćanja koja se odnose na izdatke koji imaju za cilj razvoj određenih djelatnosti, održavanje cijena proizvoda na nivou adekvatnom kupovnoj snazi potrošača tih proizvoda, olakšanje uvoza stranih proizvoda i favorizovanje izvoza domaćih proizvoda.

Sredstva na ovoj poziciji planirana su u iznosu od 2.396.529,97€, a utrošeno je 2.396.485,14€, odnosno 99,99% odobrenog iznosa. Revizijom je utvrđeno da se navedeni izdaci evidentirani na poziciji subvencije za proizvodnju i i pružanje usluga (pozicija 4181). Izvori finansiranja su budžetska sredstva a revidirano je **2.070.822,09€**, što je **86,41%** ukupno evidentiranih i iskazanih izdataka (**2.396.485,14€**).

Nalazi za poziciju 418, imajući u vidu propisane načine izvođenja, kontrole i plaćanja, su prezentirani po mjerama iz Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja u 2024. godini, koji je uz Zakon o veterinarstu predstavljao osnovni izvor kriterijuma revizije za predmetnu poziciju. Premda je zbog ograničenja u obimu vršenja revizije državni revizor izrazio rezervu na cjelokupnu poziciju 418, isti je u postupku izvođenja suštinskih testova (pregleda priložene dokumentacije) konstatovao vrijednost ukupne

greške od **687.054,66€**, pri čemu se za iznos izdataka od **1.459.007,14€** nije mogao uvjeriti u nastanak poslovnih događaja (uvjerljivost dokumentacije u koju je vršen uvid), odnosno u efektivnost i doslednost uspostavljenih kontrola nad ovim transakcijama, što se vidi iz priložene rekapitulacije:

R/B	Broj mjere iz Programa	Naziv mjere	Programom odobrena sredstva	Uzorkovani iznos	Greška	Rezerva
N/A	N/A	Izdaci koji se nisu mogli povezati sa mjerama iz Progarma	N/A	100,151.67	55,680.15	100,151.67
PRAĆENJE EPIZOOTIOLOŠKE SITUACIJE I DIJAGNOSTIKA ZARAZNIH I PARAZITSKIH BOLESTI			69,427.25	745,617.81	675,853.39	697,246.94
TUBERKULOZA GOVEDA			567,860.75	264,787.49	0.00	264,787.49
ENZOOTSKA LEUKOZA GOVEDA			147,855.95	114,131.36	244.80	38,952.74
BRUCELOZA GOVEDA, OVACA I KOZA			617,130.25	613,297.73	516.64	286,825.48
BOLESTI PČELA			4,537.50	465.92	0.68	420.51
AVIJARNA INFLUENCA			30,001.95	22,792.36	10.73	16,626.90
PLAVI JEZIK			14,864.25	5,905.08	0.28	2,026.24
BOLEST KVRGAVE KOŽE GOVEDA			166,417.71	37,665.11	-6.66	31,747.44
54	9.	Bovina spongioformna encefalopatija - BSE - Nabavka opreme za uzimanje uzorka	8,984.25	0.00	0.00	0.00
BOLESTI RIBA, ŠKOLJKI I RAKOVA			13,303.95	0.00	0.00	0.00
KLASIČNA KUGA SVINJA			133,245.20	97,292.33	599.25	77,017.40
AFRIČKA KUGA SVINJA			98,203.28	5,025.88	-47.04	2,130.91
BJESNILO			43,424.15	2,032.16	0.00	706.08
ANTRAKS			7,269.90	0.00	0.00	0.00
ATIPIČNA KUGA ŽIVINE (Newcastle disease)			12,826.00	6,307.52	3.06	308.80
IDENTIFIKACIJA I REGISTRACIJA ŽIVOTINJA			38,863.99	5,052.54	1,231.36	5,052.54
KONTROLA ZDRAVLJA VIMENA			178,717.00	30,270.53	891.73	24,497.62
MONITORING SALMONELE			30,460.54	1,081.74	88.33	883.30
GROZNICA ZAPADNOG NILA			8,444.11	0.00	0.00	0.00
TEHNIČKA I ADMINISTRATIVNA PODRŠKA IMPLEMENTACIJI PROGRAMA MJERA U OBLASTI ZDRAVLJA ŽIVOTINJA I VETERINARSKOG JAVNOG ZDRAVLJA			72,576.02	18,944.86	7,668.11	9,776.75
UKUPNO			**2,264,413.99**	**2,070,822.09**	**687,054.66**	**1,459,007.14**

Ukupnan iznos greške koji je utvrđen u postupku revizije u iznosu od **687.054,66€**, se odnosi na neusklađenost prezentirane dokumentacije sa Programom obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja.

Revizijom je konstatovano da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nije u zakonskom roku donijelo Program obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja za 2024. godinu, što je uzrokovalo zastoje u realizaciji i finansiranju zakonom propisanih mjera. Imajući u vidu prethodno utvrđene nepravilnosti u vezi sa preusmjeravanjem sredstava sa budžetske pozicije 418 – Subvencije, ovaj propust dodatno kompromituje princip fiskalne discipline, transparentnosti i efikasnog upravljanja javnim sredstvima.

- **Ministarstvo i subjekt revizije dužni su da, u skladu sa članom 47 Zakona o veterinarstvu, obezbijede blagovremeno donošenje Programa, radi usklađene, zakonite i pravovremene realizacije mjera zdravstvene zaštite životinja.**

Revizijom je utvrđeno da evidentiranje sredstava za realizaciju Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja na ekonomskoj klasifikaciji „subvencije" nije u skladu sa važećim Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa, niti sa međunarodnim standardima GFS metodologije. Prema definicijama iz Pravilnika, subvencije se odnose na davanja radi podrške razvoju djelatnosti i održavanja cijena proizvoda, dok Program veterinarskih mjera ima za cilj zaštitu javnog i životinjskog zdravlja, a ne direktno podsticanje proizvodnje. Korisnici ovih sredstava nijesu jasno definisani kao primaoci subvencija, već se sredstva koriste za plaćanje konkretnih usluga u javnom interesu (vakcinacije, edukacije, nadzor), što ih po svojoj prirodi svrstava u operativne rashode ili transfere, a ne u subvencije.

U većini uporedivih međunarodnih praksi veterinarske mjere se klasifikuju kao dio javnozdravstvenih ili poljoprivrednih aktivnosti, pri čemu se finansiraju kao javne usluge, a ne kao subvencije. Trenutna klasifikacija u Crnoj Gori stoga ne odražava ekonomsku suštinu ovih rashoda, niti omogućava dosljedno praćenje učinaka programskog budžeta.

- **Subjekt revizije, Ministarstvo poljoprivrede i Ministarstvo finansija treba da, u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji i GFS metodologijom, preduzmu mjere radi pravilnog budžetskog planiranja i evidentiranja rashoda za veterinarske mjere, u skladu sa njihovom stvarnom namjenom i karakterom kao javnih usluga, a ne subvencija.**

- **U cilju jačanja fiskalne odgovornosti i transparentnosti, kao i pune primjene principa programskog budžeta, preporučuje se da nadležni subjekti u Programu precizno definišu aktivnosti po funkcionalnoj, organizacionoj, programskoj, projektnoj i ekonomskoj klasifikaciji. To uključuje jasan prikaz rokova, subjekata za realizaciju, izvora finansiranja, načina kontrole i izvještavanja, u skladu sa članom 47 Zakona o veterinarstvu i članom 30 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.**

Zbog nepostojanja detaljnog knjigovodstvenog evidentiranja (po mjerama iz Programa) i nedostatka budžetske analitičke veze sa sredstvima opredjeljenim u Programu, državni revizor nije bio u mogućnosti donijeti pouzdane zaključke o namjenskoj potrošnji sredstava za poziciju 418 i realizaciji pojedinih mjera Programa. Posebno je istaknuto da je zbog izbijanja Q groznice isplaćeni iznos za mjeru „Praćenje epizootiološke situacije" znatno premašio planirana sredstva, što je prouzrokovalo dodatne finansijske izazove. Uprkos dopunama budžeta, sredstva nisu bila dovoljna za pokriće povećanih izdataka, što je dovelo do interne prenamjene sredstava po mjerama. Sve to ukazuje na ozbiljne probleme u planiranju, kontroli i praćenju realizacije Programa, kao i na nedovoljnu efikasnost, efektivnost i fiskalnu disciplinu u upravljanju ovim sredstvima. Program dakle nije u potpunosti razrađen i budžetiran u skladu sa zakonskim zahtjevima, što otežava povezivanje fakturisanih usluga sa odgovarajućim mjerama.

U reviziji je utvrđeno da su pojedine usluge fakturisane sa značajnim kašnjenjima, a u nekim slučajevima fakture su bile naknadno izdate za usluge pružene tokom dužeg perioda, što ukazuje na neblagovremeno fakturisanje. Evidentni su bili i slučajevi neblagovremenog izmirivanja dospjelih obaveza od strane subjekta revizije.

Takođe, pojedine nabavke/usluge nisu mogle biti direktno povezane sa aktivnostima iz Programa jer su iste bile van opisa definisanih mjera ili je dokumentacija bila nepotpuna ili nejasna. Zabilježeni su i ozbiljni proceduralni propusti, uključujući nepostojanje i izostanak prateće dokumentacije koja potvrđuje sprovođenje usluga i kontrole. Postoje dakle značajni nedostaci u planiranju, kontrolama i praćenju realizacije mjera, a dokumentacija je nepotpuna i neujednačena, što dodatno otežava nadzor i transparentnost. Takođe, pojedine isplate za lična primanja koje se nisu mogle sa razumnim uvjerenjem iz objektivnih razloga klasifikovati po mjerama Programa nisu uvijek bile zasnovane na validnim pravnim osnovama i dokumentovanim rezultatima

rada. U nekim slučajevima isplate su vršene bez jasno definisanih kriterijuma i adekvatne dokumentacije, što ukazuje na rizik od neusklađenosti sa zakonskim normama.

- **Preporučuje se subjektu revizije da osigura blagovremeno fakturisanje i realizaciju mjera/aktivnosti (roba i usluga) po kojim se vrše plaćanja, te da u cilju očuvanja reputacije dobrog dužnika, u skladu sa Uputstvo o načinu rada državnog trezora, osigura da se dospjele obaveze blagovremeno izmiruju. Takođe se preporučuje da subjekt revizije osigura da se opredjeljena budžetska sredstva izvršavaju u skladu sa opredjeljenom namjenom i programskim aktima, kao i da se osigura adekvatno dokumentovanje (trag kontrole) sredstava budžeta.**

- **U cilju unapređenja finansijskog upravljanja, praćenja i kontrole, kao i fiskalne discipline i transparentnosti preporučuje se da subjekt revizije i resorno Ministarstvo preduzmu neophodne mjere kako bi se programi obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja donosili i realizovali blagovremeno i na način da se sve programske mjere i aktivnosti razrađuju (budžetiraju) u skladu sa članom 47, stav 2 Zakona o veterinarstvu (po nosiocima, rokovima, načinu sprovođenja, izvorima, načinu obezbjeđivanja i korišćenja sredstava, načinu kontrole, plaćanja i izvještavanja, i drugim uslovima za sprovođenje).**

- **Preporučuje se subjektu revizije da osigura da se isplate za ostala lična primanja vrše blagovremeno, iz zakonito opredjeljenih sredstava za te namjene, na osnovu validnog pravnog osnova i unaprijed definisanih i adekvatno obračunatih i dokumentovanih rezultata rada.**

Revizijom je utvrđeno da su izdaci za praćenje epizootiološke situacije i dijagnostiku bolesti (Mjera broj 1) znatno premašili planirane iznose, što ukazuje da su programirane aktivnosti bile nedovoljno prilagođene stvarnim potrebama, naročito u vezi sa Q groznicom. Dokumentacija za određene isplate pritom nije bila potpuna, naročito ona koja se odnosi na mjere sprovedene po nalogu veterinarskih inspektora, što izaziva rezervu u pogledu zakonitosti i kontrole pojedinih isplata. Postoje takođe nejasnoće u načinu obračuna troškova vezanih za pojedine programske aktivnosti iz kojih proističu sporne situacije oko fakturisanja dodatnih usluga i materijala koje Program nije jasno definisao.

Takođe, utvrđena su odstupanja između Programom propisanih i obračunatih cijena, odnosno fakturisanih iznosa, tj. kod nekih usluga fakturisane su sume koje nisu tačno obračunate. Sve to ukazuje na neadekvatno funkcionisanje finansijske (računske) kontrole i nedovoljnu preciznost u Programu, zbog čega je uočena potreba za jačanjem automatizacije i unutrašnjih kontrola.

Pored navedenog, postoje indicije da za pojedine veterinarske usluge nisu postojali potpisani ugovori sa pojedinim ambulantama, dok su pojedina plaćanja vršena paušalno i bez detaljnih cijena i količina, što otežava preciznu kontrolu i narušava fiskalnu disciplinu. U nekoliko slučajeva, isplate nisu bile propisno dokumentovane, a proces fakturisanja nije u potpunosti usklađen sa Uputstvom o radu državnog trezora.

- **Preporučuje se da subjekt revizije preispita funkcionisanje svojih unutrašnjih kontrola u dijelu prijema i kontrole finansijskih isprava, te da iste usaglasi sa kontrolnim procedurama i zahtjevima iz Programa,**

gdje se naročito ukazuje na greške u funkcionisanju onih unutrašnjih kontrola za koje se očekuje da budu automatizovane.

- **Preporučuje se da subjekt revizije obezbjedi da se obaveze iz Programa i odnosne isplate sa grupe računa 418 sprovode u skladu sa planiranom dinamikom, načinima kontrole i plaćanja propisanim Programom, kao i Uputstvom o radu državnog trezora (paragraf 23), a naročito u dijelu poštovanja propisanih rokova, dokumentovanja, evidentiranja i kontrole cijena i količina isporučenih roba i usluga.**

Ministarstvo je nakon više mjeseci od prvih slučajeva donijelo hitnu Naredbu za suzbijanje Q groznice, dok Program mjera nije naknadno ažuriran u skladu sa razvojem toka situacije (u momentu donošenja Programa bile su poznate činjenice o prvim slučajevima), čak ni uprkos preusmjeravanju dodatnih sredstava iz budžetske rezerve. Time je prekršeno osnovno pravilo budžetiranja da se izdaci moraju temeljiti na prethodno planiranim i odobrenim aktivnostima. Ova situacija ističe potrebu za pravovremenim prilagođavanjem Programa i budžeta u slučaju pojave nepredviđenih okolnosti ili kriznih situacija, kako bi se osigurala fiskalna transparentnost i zakonitost trošenja javnih sredstava.

- **Preporučuje se da subjekt revizije, u slučaju pojave značajnijih odstupaja u dinamici i/ili obimu, odnosno vrsti aktivnosti na sprovođenju mjera i ciljeva utvrđenih Programom, uslovljenih nepredviđenim ili izmjenjenim okolnostima (neadekvatna procjena rizika), u okviru svojih nadležnosti, blagovremeno inicira izmjene i dopune Programa, odnosno da o novonastalim ili izmjenjenim okolnostima informiše resorno Ministarstvo i Vladu u cilju obezbjeđivanja blagovremene, adekvatne i zakonite podrške za finansiranje (budžetiranje) odgovora na iste. Takođe, preporučuje se da resorno Ministarstvo i Vlada ažurno prate i analiziraju sve rizike koji mogu da značajno utiču na realizaciju mjera i ciljeva iz Programa, te da u skladu sa tim blagovremeno pripreme i budžetiraju odgovor na eventualne izazove u sprovođenju istog (naredbe, uputstva, programske aktivnosti, budžeti i slično).**

Državni revizor se u postupku revizije nije mogao uvjeriti da li je životinja i roba/sirovina na osnovu koje je odobrena naknada eutanazirana/uništena budući da za veći dio isplata ne postoje dokazi koji upućuju na koji način i gdje je izvršena eutanazija/uništenje i uklanjanje (fotografije i elaborati) kao i uzimajući u obzir opisane nepravilnosti, nedostatke i nekonzistentnosti u priloženoj dokumentaciji. Takođe, državni revizor se nije mogao uvjeriti da su se stekli svi zakonski uslovi za priznavanje prava na naknadu štete i samim tim za nastanak predmetnih isplata, obzirom da priložena dokumentacija, osim dijela činjenica (dokaza) da je došlo do izbijanja zarazne bolesti, nigdje ne upućuje kako i na osnovu čega nadležni organ u upravnom postupku procjenio da su lica koja su ostvarila pravo na naknadu štete ispunila uslove propisane članom 69, stav 1 Zakona, a što se konstatuje u rješenjima kojim se odobrava naknada štete. Konačano, državni revizor se nije mogao uvjeriti u postojanje i adekvatnost metodologije, odnosno postupka (načina) po kojem je vršena procjena štete i da li je ista vršena od strane ovlašćenih i kompetentnih lica.

- **Preporučuje se subjektu revizije da izvrši razdvajanja u domenu unutrašnje kontrole u dijelu aktivnosti na zaštiti zdravlja životinja, naročito u dijelu inspekcijskog nadzora u cilju suzbijanja i prevencije zaraznih bolesti i odnosnih isplata naknada štete obzirom da sa aspekta principa objektivnosti (konflikt interesa) kao i kompetencija nije zakonito i poželjno da podnosioci zahtjeva, veterinari i veterinarski inspektori, kao lica koja nijesu ovlašćena da vrše procjene shodno članovima 26-29 Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 145/21, 152/22), vrše procjene vrijednosti usmrćenih (uginulih) životinja i uništenih (oštećenih) stvari i sirovina prilikom sprovođenja mjera određenih za suzbijanje naročito opasnih zaraznih bolesti i bolesti određenih programom iz člana 47 Zakona za potrebe utvrđivanja prava na naknadu štete.**

- **Preporučuje se subjektu revizije da u skladu sa svojim nadležnostima propisanim članom 70, stavovi 3 i 6 Zakona o veterinarstvu, a u vezi sa odredbama člana 26 Zakona o računovodstvu donesu pravila i procedure koje se odnose na metodologiju (primjenu metodologije) u postupku procjene državne imovine, imovine pravnih i fizičkih lica, a naročito u dijelu procjene vrijednosti usmrćenih (uginulih) životinja i uništenih (oštećenih) stvari i sirovina prilikom sprovođenja mjera određenih za suzbijanje naročito opasnih zaraznih bolesti i bolesti određenih programom iz člana 47 Zakona za potrebe utvrđivanja prava na naknadu štete.**

- **Preporučuje se subjektu revizije da u domenu svojih zakonskih nadležnosti, u cilju adekvatne i ujednačene primjene Zakona o veterinarstvu, kao i Zakona o upravnom postupku po kojem postupa, donese pravila i procedure za sprovođenja nadzora nad poštovanjem mjera određenih za suzbijanje naročito opasnih zaraznih bolesti i bolesti određenih Zakonom i programom iz člana 47 Zakona, a kako bi se osigurala ujednačenost prakse i standardizacija postupaka (sadržina i obrasci upravnih akata i radnih dokumenata) i mjera koje sprovode/nalažu ovlašćena lica, odnosno sledljivost (podrazumjeva i čitljivost) svih sprovedenih upravnih radnji kroz upravna akta i dokumenta kreirana u postupku inspekcijskog nadzora, kao i drugim povezanim aktivnosima, kao što je vođenje postupka po zahtjevima za naknade štete.**

Utvrđeni su u dijelu aktivnosti sprovođenja tuberkuloze goveda nedostaci u dokumentaciji koji uključuju nepostojanje potpune evidencije tuberkulinskih lista, neusklađenost sa propisanim izvještajima o dijagnostičkim ispitivanjima i nepotpune ili neovjerene evidencije. Takođe, zabilježene su nepravilnosti u postupcima kontrole i evidentiranju isplata, što otežava potvrdu nastanka poslovnih događaja i vezu sa nabavkama dijagnostikuma. S obzirom na sve navedeno, DRI se nije mogla uvjeriti u realizaciji mjere, te postoji potreba za dodatnim ispitivanjem i unapređenjem kontrolnih procedura.

- **Preporučuje se da subjekt revizije obezbjedi dosljednu primjenu propisanih postupaka kontrole, uključujući i dokumentovanje isplata u**

skladu sa propisanom procedurom i povezivanje rezultata ispitivanja, odnosno testiranja sa nabavkama dijagnostikuma koji se za te potrebe koriste. Takođe, preporučuje se da subjekt revizije standardizuje i dosljedno sprovodi propisane procedure finansijske i operativne kontrole sprovođenja mjera propisanih Programom.

Utvrđeno je odstupanje u raspodjeli sredstava između aktivnosti u odnosu na plan Programa. Nisu kod svih transakcija priloženi izvještaji o dijagnostičkim ispitivanjima iz VIS-a kao i kliničkim pregledima i biosigurnosnim procjenama, a priloženi zapisnici inspektora često nisu dokumentovali kontrolu izvršenja mjera kod gazdinstava. Datumi u inspekcijskim zapisnicima nisu uvijek usklađeni sa periodima realizacije mjere niti se iz istih može zaključiti o metodologiji kontrole). Fakturisane usluge nisu uvijek u skladu s propisanom dinamikom, a uz to nisu za sve transakcije priloženi izvještaji o sprovedenim mjerama i laboratorijskim ispitivanjima sa identifikacijom uzoraka i životinja, što otežava povezivanje rezultata aktivnosti sa ID brojevima. Konstatovani su i drugi značajni problemi u dokumentovanju programskih aktivnosti (nedostaci, nekonzistentnost ili neubjedljivost prateće dokumentacije). Sve to ukazuje na potrebu za dosljednijim sprovođenjem finansijskih i operativnih kontrola.

- **Preporučuje se da subjekt revizije osigura dosljedno i konzistentno sprovođenje svih finansijskih i operativnih kontrola pri sprovođenju mjera iz programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja, a naročito u domenu blagovremene realizacije, evidencije, dokumentovanja i odobravanja plaćanja.**

U Programu nisu definisani po svim mjerama: nosioci aktivnosti, jedinične cijene, period realizacije, prateća dokumentacija i slično. Takođe, isplate finansijske podrške studentima veterinarske medicine izvršene su bez pojedinačnih rješenja, bez evidentiranja na poreskim obrascima i bez jasnog pravnog osnova. Za plaćanje doktorskih studija nije priložen akt koji definiše pravni osnov. Ovi postupci stoga nisu usklađeni sa Zakonom o upravnom postupku, načelima transparentnosti, jednakosti i pravilima za obračun i isplatu ličnih primanja.

- **Preporučuje se da resorno Ministarstvo i subjekt revizije, u okviru svojih nadležnosti, osiguraju da se u Programu jasno i dosljedno, po svim mjerama, preciziraju: budžeti i periodi realizacije svake pojedine aktivnosti, nosioci aktivnosti, jedinične cijene i količine, način kontrole i plaćanja sa jasnom propisanim obrascima i dokumentacijom, kao i veza sa računima budžeta (po svim klasifikacijama) sa kojih se predmetne mjere i aktivnosti finansiraju.**

- **Preporučuje se da subjekt revizije isplate ličnih primanja, kao i isplate koje imaju sličan karakter (stipendije i slično), vrši na osnovu jasno propisane procedure i pravnog osnova, uz poštovanje načela i pravila upravnog postupka, načela transparentnosti i jednakosti, kao i drugih procedura obračuna i isplate ličnih primanja.**

Ostali izdaci (pozicija 419)

Na računu Ostali izdaci evidentiraju se planirani iznosi ugovaranje obaveza, zahtjevi za plaćanja i plaćanja koja se odnose na izdatke po osnovu isplata naknada po osnovu ugovora o djelu, troškovi sudskih postupaka, izrada i održavanje softvera, komunalne naknade, kazne, takse i ostali izdaci.

Sredstva na ovoj poziciji planirana su u iznosu od **249.046,40€**, dok je utrošeno **229.590,00€** što čini **92,19%** planiranih izdataka. Revizijom je utvrđeno da se navedeni izdaci odnose na: izdatke po isnovu isplata ugovora o djelu, izdatke po osnovu izrade i održavanja softvera, osiguranja, kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama i komunalne naknade.

Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu (pozicija 4191)

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od **137.235,21€**. Testiran je cjelokupan iznos evidentiranih izdataka.

Revizijom je utvrđeno da su od ukupno iskazanih izdataka u iznosu od **137.235,21€**, koji se odnose na ugovore o djelu, na neto naknade se odnosi **103.630,00€,** na porez i doprinose **31.306,85€** i prirez **2.128,36€.** Obustave na neto naknade po ugovoru o djelu (javni izvršitelji, policija ili prekršajni organi) iznosile su **170,00€**. Upava je izvršila obustave u iznosu od 110€ po jednom (1) prekršajnom nalogu Vijeća za prekršaje u Podgorici, i po jednom (1) prekršajnom nalogu Glavnog grada Podgorica u iznosu od 60€. U oba slučaja obustava se radilo o istom licu angažovanom po ugovora o djelu.

Revizijom je utvrđeno da su po osnovu ugovora o djelu isplaćivane naknade za 18 angažovanih lica u mjesečnim iznosima od po 550,00€. Ukupno je izvršiocima tokom godine po tom osnovu isplaćeno od 1.100,00€ pa do 6.600,00€.

Na osnovu analize ugovora o djelu zaključenih sa 18 izvršilaca, konstatuje se da su svi ugovori o djelu formalno-pravno zaključeni za obavljanje poslova u Sektoru za fitosanitarne poslove i kako je u članu 1 definisano za poslove: „koji nijesu predviđeni opisom poslova Sektora utvrđenim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove". Državni revizor je tokom revizije konstatovao da su angažovana lica po osnovu ugovora o djelu, *de facto* aganžovana **za vršenje poslova iz opisa sistematizovanih radnih mjesta Uprave** i da su ista vršila poslove iz osnovne djelatnosti subjekta revizije što je i potvrdilo ovlašćeno lice – načelnica Službe za finansije i javne nabavke subjekta revizije.

U dokumentaciji koja je dostavljena na uvid državnom revizoru prilikom terenskog rada **nije bilo izvještaja o radu** ni u jednom od kontrolisanih ugovora, što nije u skladu sa članom 669 Zakona o obligacionim odnosima.

Ovakvo činjenično stanje ima kao posledicu izražavanje rezerve da je obezbijeđena kontrola/nadzor nad izvršenjem poslova; nije obezbijeđeno izvještavanje o obavljenom poslu, a shodno tome ni mogućnost utvrđivanja da li su obavljeni poslovi za koje je zaključen ugovor.
U postupku revizije je utvrđeno da subjekt revizije angažuje izvršioce po ugovorima o djelu na **puno radno vrijeme i duži vremenski period.**

Navedeni način angažovanja lica **nije** u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima kojim je propisano **da poslove kojima se ostvaruje Ustavom, zakonom i drugim propisima utvrđena nadležnost tog organa vrše državni službenici, tj. lica koja su zasnovala radni odnos u tom organu.** Zakonom je dalje propisano da je državni službenik lice koje u državnom organu vrši informatičke, materijalno-finansijske, računovodstvene i druge poslove administrativne prirode, a da su namještenici lica koja su zasnovala radni odnos u državnom organu radi vršenja pomoćnih i drugih poslova.

Ugovor o djelu, kao oblik anagažovanja, regulisan je Zakonom o obligacionim odnosima, u skladu sa kojim poslodavac može sa određenim licem zaključiti ugovor o djelu a koji za predmet imaju samostalnu izradu ili opravku određene stvari, samostalno izvršenje određenog fizičkog ili intelektualnog posla.
Obzirom da se ugovorom o djelu, **ne može** zasnovati radni odnos, isti se zaključuju radi obavljanja poslova koji su **van djelatnosti poslodavca**, tj. **ne mogu** se zaključivati za radna mjesta sistematizovana Pravilnikom o sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta. Način zasnivanja radnog odnosa u organima državne uprave regulisan je Zakonom o državnim službenicima i namještenicima.

- **Subjekt revizije treba da po osnovu ugovora o djelu angažuje izvršioce, isključivo za poslove koji nisu u opisu poslova sistematizovanih radnih mjesta, obzirom da poslove iz nadležnosti državnih organa i organa državne uprave obavljaju državni službenici i namještenici shodno Zakonu o državnim službenicima i namještenicima.**

- **Preporučuje se da Uprava izradi godišnji Plan angažovanja lica po osnovu ugovora o djelu, kojim će biti precizno definisani poslovi, broj izvršilaca, trajanje, očekivani rezultati, kao i obaveza podnošenja izvještaja o radu i sprovođenja nadzora nad realizacijom ugovora. Po potrebi, može se razmotriti formiranje stručne komisije za nadzor realizacije ugovora i verifikaciju izvještaja o izvršenju poslova.**

- **Potrebno je da subjekt revizije prilikom zaključivanja ugovora o djelu pribavi dokaz o radno – pravnom statusu angažovanih lica i da shodno važećoj zakonskoj regulativi vrši obračun, obustavu i isplatu poreza i doprinosa. Takođe, obračunate i plaćene poreske obaveze potrebno je iskazati u IOPPD obrascima pod posebnim šiframa (47 i 48).**

- **Preporučuje se Ministarstvu finansija da, prilikom planiranja budžeta Uprave i drugih organa državne uprave, preispita odnos između pozicija 4191 (ugovori o djelu) i 411 (bruto zarade), te sagleda mogućnost povećanja sredstava za zapošljavanje u radnom odnosu, čime bi se obezbijedila zakonitost, kontinuitet i socijalna sigurnost lica koja obavljaju poslove iz djelokruga organa.**

Izrada i održavanje softvera – (pozicija 4193)

Na navedenoj poziciji su na predmetnoj poziciji evidentirani izdaci u iznosu od **25.701,20€**, testiran je iznos od **23.462,34€**, odnosno **91,29%** realizovanih izdataka.

Na osnovu izdataka koji su bili obuhvaćeni uzorkom se konstatuje da su na ovoj poziciji evidentirani izdaci za usluge održavanja softvera u iznosu od **4.302,95 €**.

Revizijom ostalih izdataka evidentiranih na ovoj poziciji je utvrđeno da se isti odnose na izdatke koje je shodno važećem Pravilniku trebalo evidentirati na drugim budžetskim pozicijama, i to:

Na osnovu rješenja direktora Uprave broj: 001-402/24-5316/2 od 23.12.2024. godine, evidentirano je plaćanje u iznosu od **14.597,34 €** kao rashod na poziciji 4193, iako se radi o **novčanoj pomoći Sindikalnoj organizaciji**, čime je povrijeđen Pravilnik o jedinstvenoj klasifikaciji računa. Ovaj rashod je trebao biti evidentiran na poziciji 431 – Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru, s obzirom na njegov karakter.

Po osnovu više računa izvršena je nabavka **kompjutera i kompjuterske opreme** u iznosu od **3.176,25 €** i **tonera** u iznosu od **774,40 €**. Ukupan iznos od **3.950,65 €** evidentiran je na poziciji 4193, iako je po svojoj prirodi ovo rashod za opremu, koji se morao evidentirati na poziciji **4415 – Izdaci za opremu**.

Za uslugu preuzimanja podataka sa portala Poreske uprave od strane fizičkog lica H.R, u iznosu od **200,00 €**, izvršeno je plaćanje preko pozicije 4193. S obzirom da se radi o usluzi koja ima obilježja ugovora o djelu, trošak je trebalo evidentirati na poziciji 4191 – Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu.

Usluga održavanja kompjuterske opreme (220V Fuser duplex), u iznosu od **411,40 €**, nije pravilno klasifikovana. Ovaj trošak je trebao biti evidentiran na poziciji 4153 – Tekuće održavanje opreme.

Pozicija 4194 – Osiguranje

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od **2.839,78€**. Testiran je uzorak od **2.160,85€**, odnosno **76,09%** realizovanih izdataka.

Revizijom nijesu utvrđene nepravilnosti u evidentiranju izdataka na ovoj budžetskoj poziciji. Svi izdaci su plaćeni na osnovu validne finansijske dokumentacije. Izdaci su

isplaćeni osiguravajućem društvu „Grawe neživotno osiguranje" a.d. Podgorica, na osnovu Aneksa br. 2 Ugovora o javnoj nabavci broj: 01-102/22-30831/6 od 30.12.2022 koji je zaključila Uprava za katastar i državnu imovinu Usluge kombinovanog kolektivnog osiguranja od posledica nesrećnog slučaja zaposlenih lica kod državnih organa, koji je zaključen na period od 14 mjeseci, i Ugovora broj 02-012/24-1553 od 28.02.2024. godine, zaključenog između Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitisanitarne poslove i osiguravajućem društvu „Grawe neživotno osiguranje" na period od 10 mjeseci (mart-decembar 2024. godine).

Pozicija 4195 – Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od **63.630,91€**. Testiran je **53.968,41€**, odnosno **84,81%** realizovanih izdataka.

Revizijom nijesu utvrđene nepravilnosti koje se odnose na pravilnost evidentiranja izdataka na ovoj budžetskoj poziciji. Svi izdaci su plaćeni na osnovu validne finansijske dokumentacije.

Subjekt revizije je za pojedinačnu uplatu za članstvo u međunarodnim organizacijama (kontribuciju) prezentovao odgovarajući akt međunarodnih organizacija i državnih ograna Crne Gore, i to:

- Akt FN9/2 MTF/INT/011/MULCSFE 0154/2024 Food and Agriculture Organization of the Unated Nation (FAO) u iznosu od 4.801,00 USD, na ime kontribucije za članstvo u 2023. godini – plaćanje realizovano po instrukciji broj 007-402/24-579 od 08.03.2024. godine u iznosu od 4.424,00€;
- Akt Misije Crne Gore pri UN i drugim međunarodnim organizacijama br: 07/131/RAZNO od 11. decembra 2023. godine, za kontrubuciju za članstvo u Međunarodnoj uniji za zaštitu novih biljnih sorti (UPOV) u iznosu od 10.728,00 CHF, na ime kontribucije za članstvo u 2024. godini – plaćanje realizovano po instrukciji broj 007-402/24-683 od 15.03.2024. god u iznosu od 11.200,00€;
- Akt Ministarstva vanjskih poslova br. 6/2-900/24-2967/2 od 22. jula 2024. god., kojim je Ministarstvu poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede proslijeđena dokumentacija i instrukcije za plaćanje u vezi sa godišnjom kontribucijom Crne Gore za članstvo u Svjetskoj organizaciji za zdravlje životinja (WOAH), u iznosu od 48.126,00 EUR, na ime kontribucije za članstvo u 2025. godini.
  Plaćanje koje je kontrolisano, a odnosi se na dio navedene kontribucije, realizovano po instrukciji broj 007-402/24-4068 od 18.09.2024. godine u iznosu od 10.281,00€;
  Akt Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede br. 6/2-900/24-1198/2 od 08. decembra 2024. godine, kojim je dostavljena dokumentacija i instrukcije za plaćanje u vezi sa godišnjom kontribucijom za 2023. i 2024. godinu za članstvo u Evropskoj komisiji za kontrolu bolesti slinavke i šapa (EuFMD). Plaćanje koje kontrolisano a odnosi se na dio navedene kontribucije, realizovano po instrukciji broj 007-402/24-5480 od 06.12.2024. godine u iznosu od 5.005,81€;

- Akt Evropske i mediteranske organizacije za zaštitu bilja (Mediterranean Plant Protection Organization - EPPO) u iznosu od 26.420,00 EUR, na ime kontribucije za članstvo u 2023. godini – plaćanje realizovano po instrukciji broj 007-402/24-5481 od 05.12.2024. godine u iznosu od 26.420,00€;
- Akt Evropske i mediteranske organizacije za zaštitu bilja (Mediterranean Plant Protection Organization - EPPO) u iznosu od 28.660,00 EUR, na ime kontribucije za članstvo u 2024. godini. Plaćanje dijela kontribucije u iznosu od 6.300,00 €, realizovano po instrukciji broj 007-402/24-5691 od 18.12.2024. godine u iznosu od 26.420,00€.

Komunalne naknade (pozicija 4196)

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od 182,90**€**. Testiran je uzorak od **134,24€**, odnosno **73,39%** realizovanih izdataka.

Revizijom nijesu utvrđene nepravilnosti koje se odnose na pravilnost evidentiranja izdataka na ovoj budžetskoj poziciji. Svi izdaci su plaćeni na osnovu validne finansijske dokumentacije.

Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru (pozicija 431)

Na računu 431 - Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom evidentiraju se zahtjevi za plaćanje i plaćanja bez odgovarajućeg činjenja protivusluge, a koja su vezana za učesnike u javnoj potrošnji, nosioce javne potrošnje, nevladin sektor i pojedince, pod uslovom da nemaju komercijalni karakter.

Sredstva na ovoj poziciji planirana su u iznosu od 13.101,00€, dok je utrošeno 12.419,32€ što čini 94,80% planiranih izdataka. Uzorkom je obuhvaćeno 11,659.66€.

Revizijom je utvrđeno da se navedeni izdaci odnose na isplate pomoći zaposlenima shodno Granskom kolektivnom ugovoru za oblast uprave i pravosuđa i iste su dokumentovane zahtjevima i rješenjima.

Transferi za jednokratne socijalne pomoći (pozicija 4316)

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od **7.380,00€**. Testiran je uzorak od **6.620,34**, odnosno **89,71%** realizovanih izdataka.

Revizijom nijesu utvrđene nepravilnosti koje se odnose na pravilnost evidentiranja izdataka na ovoj budžetskoj poziciji. Svi izdaci su plaćeni na osnovu validne finansijske dokumentacije. Revizijom je utvrđeno da se navedeni izdaci odnose na isplate pomoći zaposlenima shodno Granskom kolektivnom ugovoru za oblast uprave i pravosuđa (član 18) dokumentovane zahtjevima i rješenjima (u 7 slučajeva isplate se odnose na liječenje zaposlenog ili člana njegove uže porodice, i u 2 slučaja na pomoć za rehabilitaciju zaposlenog ili člana njegove uže porodice).

Ostali transferi pojedincima (pozicija 4318)

Na računu Ostali transferi pojedincima evidentiraju se planirani iznosi, zahtjevi za plaćanja i plaćanja koja se odnose na sve izdatke nastale po osnovu ostalih transfera pojedincima (stipendije, povlastice, usavršavanje kadrova,i prekvalifikacija, obeštećenja i sl. a koji nisu pomenuti i prethodnim klasifikacijama.

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od **5.039,32€**. Testiran je uzorak od **5.039,32€**, odnosno **100,00%** realizovanih izdataka.

Revizijom je utvrđeno da su na ovoj budžetskoj poziciji evidentirani izdaci u iznosu od **5.039,32€** koje je trebalo evidentirati na za to odgovarajućoj budžetskoj poziciji.

Svi izdaci (ukupno je evidentirano **5.039,32€)** su plaćeni shodno odredbama Granskog kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa. Uprava je izvršila 4 isplate jednokratnih pomoći zaposlenima u iznosima od 11 obračunskih vrijednosti koeficijenta (obračunska vrijednost koeficijenta je 90€, odnosno 990€ po pojedinačnom rješenju, tj. ukupno **3.960,00€**) za pomoći u liječenju zaposlenog ili člana njegove uže porodice, u jednom (1) slučaju isplatu jednokratne pomoći zaposlenima u iznosu od 10 obračunskih vrijednosti koeficijenta (900,00€, evidentiran iznos od **899,32€** na kontu 4318) za pomoć u slučaju smrti člana uže porodice, i u jednom (1) slučaju isplatu jednokratne pomoći zaposlenom u iznosu od 2 obračunske vrijednosti koeficijenta (**180,00€**) za pomoć u rehabilitaciji.

Kapitalni izdaci (pozicija 441)

Na računu Kapitalni izdaci evidentiraju se zahtjevi za plaćanja i plaćanja koja se odnose na sve izdatke nastale po osnovu isplata za infrastrukturu opšteg značaja, lokalnu infrastrukturu, građevinske objekte, uređenje zemljišta, opremu, investiciono održavanje, kao i ulaganja u hartije od vrijednosti, zalihe i ostalo.

Sredstva na ovoj poziciji planirana su u iznosu od 2.850,00€ dok je utrošeno 1.039,39€ što čini 36,47% planiranih izdataka.

Izdaci za opremu (pozicija 4415)

Na navedenoj poziciji su evidentirani izdaci u iznosu od **1.039,39€**. Testiran je cjelokupni iznos, odnosno **100%** realizovanih izdataka.

Revizijom je utvrđeno da su na ovoj budžetskoj poziciji evidentirani izdaci za nabavku kompjuterske opreme u navedenom iznosu. Izdatak je dokumentovan validnom finansijskom dokumentacijom.

Otplata obaveza iz prethodnog perioda (pozicija 4630)

Na računu otplata obaveza iz prethodnog perioda evidentiraju se planirani iznosi, zahtjevi za plaćanja i plaćanja koja se odnose na sve izdatke nastale po osnovu isplate kojima se izmiruju obaveze iz prethodnog perioda.

Na ime otplate obaveza iz prethodnog perioda utrošeno je **2.119,52€**. Zakonom o budžetu Crne Gore za 2024. godinu ("Sl. list CG" br. 124/23 i 86/24) planirano je

2.120,52 €. Izvor finansiranja su budžetska sredstva. Izdaci u iznosu od 2.119,52€ su evidentirani na računu 4630 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda.

Kontrolom je obuhvaćen cjelokupan iznos evidentiranih izdataka u iznosu od **2.119,23€** (uzorak 100%). Kontrolom je bilo obuhvaćeno jedno plaćanje. Uvidom u dokumentaciju u postupku terenske revizije nisu utvrđene nepravilnosti koje se odnose na pravilnost evidentiranja izdataka na budžetskoj poziciji.

Izdatak evidentiran na ovoj poziciji iznosio je **2.119,52€**, i isplaćen je u korist izvršnog povjerioca „Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Bar, po osnovu Izvršnog rješenja I.br. 740 od 24.06.2024. godine. Na osnovu presude Privrednog suda Crne Gore mal.br. 277/21 od 31.03.2023. god i rješenja Privrednog suda Crne Gore Mal.br.34/24 od 12.04.2024. godine određeno je izvršenje radi naplate novčanog potraživanja izvršnog povjerioca i to na ime glavnog duga 1,148,76€ sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana izvršnosti do konačne isplate, obračunate kamate 239,58€, troškova parničnog postupka 345,50€ sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana izvršnosti do konačne isplate, i na ime troškoma izvršnog postupka 57,36€.

Članom 8 Zakona o budžetu Crne Gore za 2024. godinu ("Sl. list CG" br. 124/23 i 86/24) propisano je da se sredstva namjenjena isplati prinudnih sudskih rješenja obezbjeđuju u okviru budžeta Ministarstva finansija na poziciji 463 – Otplata obaveza iz prethodnog perioda, a da će se preusmjeriti u korist iste pozicije budžetskog korisnika kod koga je nastao navedeni trošak.

Zahtjev za plaćanje sa pratećom dokumentacijom se nalaze u Ministarstvu finansija dok se samo izvod plaćanja iz Državnog trezora nalazi u dokumentaciji subjekta revizije. Subjekat revizije je u postupku terenske kontole prezentovao Izvršno rješenje I.br. 740 od 24.06.2024. godine.

Revizijom je utvrđeno da izdaci u iznosu od 75.754,10€ nisu evidentirani na pozicijama propisanim Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština i to: izdaci za administrativni materijal u iznosu od 2.552,47€, ostale usluge u iznosu od 39.736,25€, tekuće održavanje opreme u iznosu od 9.266,87€, izdaci za održavanje softvera u iznosu od 19.159,19€ i ostali transferi pojedincima u iznosu od 5.039,32€.

Sa pozicije	Na poziciju	Iznos	Zbir
4131 - Administrativni materijal	4135 - Rashodi za gorivo	82.47	2,552.47
4132 - Administrativni materijal	4149 - Ostale usluge	2,470.00	
4148 - Ostale usluge	4316 - Transferi za jednokratne	3,500.00	39,736.25
4148 - Ostale usluge	4316 - Transferi za jednokratne	16,400.00	
4148 - Ostale usluge	4135 - Rashodi za gorivo	19,836.25	
4153 - Tekuće održavanje opreme		9,266.87	9,266.87
4193 - Izrada i održavanje softv	431 - Transferi institucijama, po	14,597.34	19,159.19
4193 - Izrada i održavanje softv	4415 - izdaci za opremu	3,950.65	
4193 - Izrada i održavanje softv	4191 - ugovori o djelu	200.00	
4193 - Izrada i održavanje softv	4153 - tekuće održavanje opren	411.20	
4318 - Ostali transferi pojedinci	4316 - Transferi za jednokratne	5,039.32	5,039.32
		75,754.10	**75,754.10**

Takođe je utvrđeno da je subjekt revizije na poziciji 4181 Subvencije za proizvodnju i pružanje usluga evidentirao izdatke u iznosu od **2.396.485,14€** koji se odnose na realizaciju Programa obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja, što nije u skladu

sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa, niti sa međunarodnim standardima GFS metodologije[3]. Prema definicijama iz Pravilnika, subvencije se odnose na davanja radi podrške razvoju djelatnosti i održavanja cijena proizvoda, dok Program veterinarskih mjera ima za cilj zaštitu javnog i životinjskog zdravlja, a ne direktno podsticanje proizvodnje. Korisnici ovih sredstava nijesu jasno definisani kao primaoci subvencija, već se sredstva koriste za plaćanje konkretnih usluga u javnom interesu (vakcinacije, edukacije, nadzor), što ih po svojoj prirodi svrstava u operativne rashode ili transfere, a ne u subvencije. U većini uporedivih međunarodnih praksi veterinarske mjere se klasifikuju kao dio javnozdravstvenih ili poljoprivrednih aktivnosti, pri čemu se finansiraju kao javne usluge, a ne kao subvencije.

Preporuka

- **Subjekt revizije treba da troškove evidentira na odgovarajuće budžetske pozicije, shodno Pravilniku o jedinstvenoj klasifikaciji računa za budžet Crne Gore i budžete opština i preduzme radnje koje će rezultirati pravilnim budžetskim planiranjem i evidentiranjem rashoda za veterinarske mjere.**

3.10 Javne nabavke

Revizijom postupaka javnih nabavki utvrđeno je da je u 2024. godini poslove službenika za javne nabavke obavljao **samostalni savjetnik I**, na osnovu rješenja direktora Uprave broj 01-100/22-UPI-958 od 21.02.2022. godine. Imenovani službenik posjeduje važeće uvjerenje o položenom stručnom ispitu za rad na poslovima javnih nabavki (br. 01-4280 od 24.10.2018, izdato od Ministarstva finansija), čime su ispunjeni formalni uslovi za obavljanje poslova iz ove oblasti.

Plan javnih nabavki za 2024. godinu objavljen je na portalu CeJN dana **22. februara 2024. godine**, uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija. Planom je predviđeno sprovođenje **ukupno 22 postupka nabavki**, i to:

- **2 otvorena postupka**:
  - Nabavka veterinarskih ljekova, vakcina i dijagnostike (44.550,00 € bez PDV-a),
  - Kampanja podizanja svijesti o afričkoj kugi svinja (45.918,00 € bez PDV-a).
- **20 jednostavnih nabavki**, od kojih:
  - **9 nabavki roba**, uključujući etikete, opremu za uzorkovanje, opremu za BSE, mikročipove, oznake za životinje, materijal za zdravstvenu zaštitu i dr.;

[3] **Government Financial Statistics (GFS) metodologija**, je međunarodni standard koji je razvio Međunarodni monetarni fond (MMF) za prikupljanje, klasifikaciju i analizu podataka o javnim finansijama.

- **11 nabavki usluga**, kao što su: izrada pasoša za kućne ljubimce, štampanje sertifikata i nadzornih dokumenata, održavanje softvera (FITO INFO, VIS), smještaj i prevoz inspektora, popravke i registracija vozila, usluge putničkih agencija, telekomunikacione i poštanske usluge.

Ukupna **procijenjena vrijednost svih nabavki iznosi 234.231,13 €**, bez PDV-a, od čega se:

- **83.907,92 € odnosi na robe**,
- **150.323,21 € na usluge**.

Plan je detaljno strukturiran i obuhvata sve ključne potrebe Uprave za nesmetano obavljanje zakonskih nadležnosti u oblasti bezbjednosti hrane, veterine i fitosanitarne kontrole.

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je za 2024. godinu sačinila i objavila **Statistički izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima**, kao i **Izvještaj o sprovedenim jednostavnim nabavkama**, u skladu sa obavezama iz Zakona o javnim nabavkama.

Prema dostavljenim podacima, u 2024. godini realizovano je ukupno:

- **2 otvorena postupka**, ukupne ugovorene vrijednosti **80.994,00 €** bez PDV-a,
- **3 postupka jednostavnih nabavki** sa procijenjenom godišnjom vrijednošću **≥ 8.000,00 €**, u ukupnom iznosu od **27.927,98 €** bez PDV-a,
- **237 postupaka jednostavnih nabavki** do 8.000,00 €, ukupne vrijednosti **144.499,80 €** sa PDV-om.

Revizijom je utvrđeno da su od ukupno **20 planiranih postupaka jednostavnih nabavki**, sprovedena samo **3**:

- Nabavka usluge registracije i tehničkog pregleda službenih vozila,
- Nabavka usluge popravke i održavanja službenih vozila i pripadajuće opreme,
- Nabavka oznaka za životinje.

Takođe, postupak jednostavne nabavke za uslugu smještaja inspektora je **poništen zbog izostanka ponuda**, dok je **značajan broj jednostavnih nabavki do 8.000,00 € sproveden mimo prethodno usvojenog plana**, što ukazuje na **nedovoljnu koordinaciju između faze planiranja i realizacije postupaka**.

Iako su obaveze izvještavanja formalno ispunjene, revizijom je utvrđeno značajno odstupanje između planiranih i realizovanih jednostavnih nabavki, kao i sprovođenje nabavki koje **nijesu bile obuhvaćene Planom javnih nabavki**. Ovakva praksa narušava načelo transparentnosti, pravovremenog planiranja i odgovornog upravljanja javnim sredstvima.

- **Subjekt revizije treba da osigura realno i pravovremeno planiranje postupaka javnih nabavki, uz kontinuirano praćenje izvršenja i ažuriranje Plana u skladu sa članom 84 Zakona o javnim nabavkama. Takođe, neophodno je obezbijediti da se sve nabavke planirane u godišnjem planu sprovode u predviđenim rokovima ili, ukoliko dođe do promjena potrebno je isti revidirati.**

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je u 2024. godini sprovela dva otvorena postupka javnih nabavki:

- nabavku veterinarskih ljekova, dijagnostičkih sredstava i vakcina i
- uslugu kampanje podizanja svijesti o afričkoj kugi svinja.

1. Nabavka veterinarskih ljekova, dijagnostičkih sredstava i vakcina

Tenderska dokumentacija br. 1/24 objavljena je 29.03.2024. godine.
Predmet nabavke je podijeljen po partijama i definisan kroz JRJN šifre:

- 33651690 – Vakcine za veterinarsku upotrebu
- 33694000 – Dijagnostička sredstva

Procijenjena i ugovorena vrijednost po partijama:

- Partija 1: **22.200,00 €** (Tuberkulin B)
- Partija 2: **16.830,00 €** (Vakcina protiv bjesnila)
- Partija 3: **3.300,00 €** (Vakcina protiv antraksa)

Postupak je sproveden u skladu sa važećim zakonskim odredbama, a ugovori su zaključeni u iznosima identičnim procijenjenim vrijednostima. Revizijom nijesu utvrđene nepravilnosti.

2. Nabavke usluge kampanje podizanja svijesti – Afrička kuga svinja

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je u 2024. godini sprovela otvoreni postupak javne nabavke usluge kampanje podizanja svijesti o afričkoj kugi svinja, na osnovu tenderske dokumentacije broj 2/24, objavljene na Portalu javnih nabavki dana 28.08.2024. godine.

Predmet javne nabavke je bio definisan u skladu sa Jedinstvenim rječnikom javnih nabavki (JRJN), pod šiframa:

- 79340000 – Usluge oglašavanja i marketinga,
- 79341000 – Usluge oglašavanja.

Procijenjena vrijednost nabavke iznosila je 45.918,00 € bez PDV-a. Tenderskom dokumentacijom su bili propisani sljedeći uslovi:

- obaveza dostavljanja garancije ponude u iznosu od 2% procijenjene vrijednosti,

- obaveza dostavljanja garancije za dobro izvršenje ugovora u iznosu od 10% ugovorene vrijednosti.

U predmetnom postupku ponudu je dostavio jedan ponuđač – "DPC" d.o.o. Podgorica, sa kojim je naručilac zaključio ugovor o javnoj nabavci dana 30.10.2024. godine.

Ugovorena vrijednost iznosi 38.664,00 € bez PDV-a, odnosno 46.783,44 € sa PDV-om. Realizacija ugovora je dokumentovana fakturom dobavljača od 11.12.2024. godine, kojom su obuhvaćene sve stavke iz predmeta ugovora (štampanje promotivnog materijala, grafički dizajn, zakup medijskog prostora, organizacija tematskog vikenda i dr.).

U tehničkoj specifikaciji, u dijelu koji se odnosi na stavku 5 – Organizacija tematskog vikenda, naručilac je naveo da je rok za izvršenje usluge do kraja septembra 2024. godine. Međutim, rok za dostavljanje ponuda bio je 13.09.2024. godine, odluka o izboru najpovoljnije ponude donijeta je 08.10.2024. godine, a ugovor zaključen tek 30.10.2024. godine.

Imajući u vidu da se izvršenje predviđene aktivnosti zahtijevalo prije zaključenja ugovora, navedenim je postavljen uslov koji nije bio u skladu sa stvarnim rokovima postupka, te se može ocijeniti kao nerealno određen. Takvo postupanje naručioca moglo je uticati na ograničenje konkurencije, odnosno obeshrabriti potencijalne ponuđače da učestvuju u postupku.

- **Preporučuje se subjektu revizije da, prilikom pripreme tenderske dokumentacije, naročito tehničke specifikacije, jasno, precizno i realno definiše sve zahtjeve u skladu sa članom 86 Zakona o javnim nabavkama, vodeći računa o rokovima postupka i stvarnim uslovima izvršenja ugovora.**

Naručilac nije imenovao odgovorno lice za praćenje realizacije ugovora o javnoj nabavci, što je u suprotnosti sa članom 149 Zakona o javnim nabavkama.

- **Preporučuje se subjektu revizije da u svakom postupku javne nabavke formalno, u pisanoj formi, odredi odgovorno lice za realizaciju ugovora, u skladu sa članom 149 Zakona o javnim nabavkama, radi osiguranja nadzora nad izvršenjem ugovornih obaveza.**

Jednostavne nabavke

- **Nabavka usluge registracije i tehničkog pregleda službenih vozila**

Postupak jednostavne nabavke usluge registracije i tehničkog pregleda vozila je objavljen na Portalu javnih nabavki dana 27.02.2024. godine.
Predmet javne nabavke, prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki, je:
66510000 - Usluge osiguranja
71631200 - Usluge tehničkog pregleda automobila

Procijenjena vrijednost iznosi 10.000,00 € bez PDV-a.
Ugovor od 19.03.2024. godine je zaključen sa "Lovćen auto" doo i "Lovćen" osiguranje ad koji su podnijeli zajedničku ponudu.
Ugovorena vrijednost iznosi 8.898,48 € bez PDV-a; PDV: 303,10 €.

- **Nabavka oznaka za životinje**

Postupak jednostavne nabavke oznaka za životinje je objavljen na Portalu javnih nabavki dana 02.04.2024. godine.
Predmet javne nabavke, prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki, je:
03340000 - Oznake za životinje (na ušima)
Procijenjena vrijednost iznosi ukupno 17.457,00 € bez PDV-a. Predmet nabavke je određen po partijama i to:
Partija 1: Oznake za životinje (na ušima) - ušne markice za identifikaciju i registraciju ovaca i koza. Procijenjena vrijednost za partiju 1 iznosi 13.482,00 € bez PDV-a.
Partija 2: Oznake za životinje (na ušima) - ušne markice za identifikaciju i registraciju svinja. Procijenjena vrijednost za partiju 2 iznosi 2.850,00 € bez PDV-a.
Partija 3: Oznake za životinje (na ušima) - ušne markice za identifikaciju i registraciju goveda. Procijenjena vrijednost za partiju 3 iznosi 1.125,00 € bez PDV-a.
Ugovor od 22.04.2024. godine je zaključen sa dobavljačem "Tenegro group" doo koji je dostavio ponude za sve partije.
Ugovorena vrijednost iznosi 13.470,00 € bez PDV-a za partiju 1; 2.820,00 € bez PDV-a za partiju 2 i 1.123,50 € bez PDV-a za partiju 3.

- **Nabavka usluge popravke i održavanja službenih vozila i pripadajuće opreme**

Postupak jednostavne nabavke usluge popravke i održavanja službenih vozila i pripadajuće opreme je objavljen na Portalu javnih nabavki dana 16.05.2024. godine.
Predmet javne nabavke, prema jedinstvenom rječniku javnih nabavki, je:
50000000 - Usluge popravke i održavanja
Procijenjena vrijednost iznosi 20.000,00 € bez PDV-a.
Ugovor od 14.06.2024. godine je zaključen sa "Auto officina" doo koji su podnijeli zajedničku ponudu.
Ugovorena vrijednost iznosi do 20.000,00 € bez PDV-a.

- **Nabavka usluge smještaja inspektora – poništen postupak**

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove je dana **26.06.2024. godine** objavila **poziv za sprovođenje postupka jednostavne nabavke** usluge hotelskog smještaja inspektora za potrebe službenih aktivnosti u opštinama **Tivat i Budva**. Procijenjena vrijednost nabavke iznosila je **18.000,00 € bez PDV-a**, a predviđeni period izvršenja ugovora bio je **od 16.07.2024. do 29.08.2024. godine**.

Rok za dostavljanje ponuda i donošenje obavještenja o ishodu postupka bio je postavljen za **15.07.2024. godine**, što znači da se izvršenje usluge zahtijevalo već **dan nakon predviđenog roka za donošenje odluke**, odnosno **prije nego bi ugovor mogao biti zakonito zaključen** u slučaju više ponuđača. Navedeni uslov je **nerealno postavljen**, jer ne ostavlja dovoljan rok ponuđačima za pripremu ponude i organizaciju usluge, čime se postupak **ograničava u pogledu konkurentnosti** i potencijalno obeshrabruje učešće ponuđača.

Postupak je **zvanično poništen** zbog **izostanka dostavljenih ponuda**.

Međutim, revizijom je utvrđeno da su, uprkos poništenju postupka, usluge hotelskog smještaja realizovane direktnim plaćanjima na osnovu faktura, bez sprovedenog postupka javne nabavke. Ova praksa **nije u skladu sa članom 6 Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki**, koji propisuje obavezne elemente i postupke u jednostavnim nabavkama, uključujući načela zakonitosti, transparentnosti i jednakog tretmana ponuđača.

Prema **Izvještaju o sprovedenim jednostavnim nabavkama**, Uprava je tokom 2024. godine sprovela **237 postupaka** jednostavnih nabavki **ispod iznosa od 8.000,00 €**, ukupne ugovorene vrijednosti **144.499,80 € sa PDV-om**. Predmet tih nabavki bile su različite robe i usluge (npr. usluge smještaja, prevođenja, tehničke usluge, potrošni materijal i dr.), a realizacija je vršena putem prihvatanja faktura.

Revizijom je utvrđeno da je u okviru ovog izvještaja prikazana i **nabavka usluga smještaja** u ukupnom iznosu od **25.280,12 €**, iako je prethodni postupak javne nabavke bio **zvanično poništen**. Ovo predstavlja **nepravilnost u smislu evidencije i realizacije**, jer su usluge pribavljene **van propisanog postupka**, a njihovo uključivanje u izvještaj može dovesti u zabludu u pogledu zakonitosti njihove realizacije.

- **Preporučuje se subjektu revizije da, prilikom definisanja tehničkih i vremenskih zahtjeva u postupcima jednostavnih nabavki, postupa u skladu sa članom 6 Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki, na način koji omogućava potencijalnim ponuđačima da pripreme blagovremene, potpune i realno izvodljive ponude.**

- **U cilju očuvanja zakonitosti, fiskalne discipline i transparentnosti, preporučuje se da Uprava u sličnim situacijama pribjegava blagovremenom planiranju i rezervnim mehanizmima (npr. okvirnim sporazumima ili višegodišnjim ugovorima), kako bi se izbjeglo pribavljanje usluga bez sprovedene procedure.**

3.11 Sudski sporovi

Revizijom je utvrđeno da su u 2024. godini bilo aktivno 5 sudskih spora, pokrenutih po tužbama protiv Države CG - Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fotosanitarne poslove od strane više fizičkih lica, po osnovu naknade štete iz radnog odnosa,

naknade štete zbog preduzimanja upravnih mjera – stavljanje mlječnih proizvoda proizvedenih na poljoprivrednom gazdinstvu u dalju distribuciju.

Pregled sudskih postupaka u 2024., pred Osnovnim sudom u Podgorici, Pljevljima i Rožajama:

1) P.br 6076/2024 – Osnovni sud u Podgorici, naknada štete iz radnog odnosa (vrijednost spora 26.100€)
2) P. br. 423/24-9 – Osnovni sud u Pljevljima, naknada štete zbog zabrane stavljanja mlječnnih proizvoda (sira) u dalji promet (16.164€)
3) P. br. 1141/22 – Osnovni sud u Rožajama, naknada štete iz radnog odnosa (vrijednost spora 2.500€)
4) P.br 1141/22 – Osnovni sud u Podgorici, naknada štete iz radnog odnosa (vrijednost spora 3.075€)
5) P.br 4428/21 – Osnovni sud u Podgorici, naknada štete iz radnog odnosa (vrijednost spora 900€)

Zakonom o državnoj imovini (član 53) je propisano da Crnu Goru, njene organe i javne službe čiji je osnivač država, a nemaju svojstvo pravnog lica, pred sudovima i drugim državnim organima zastupa Zaštitnik imovinsko - pravnih interesa Crne Gore.

Rukovodilac Kolegijuma

Siniša Čađenović, član Senata DRI